

ASPAZIJA. IZPLESTI SPĀRNI.

TOREIZ

DEGOŠAS OGLES

Toreiz kā gājām!
Toreiz kā skrējām!
Līdzīgi liesmām,
Nestām pa vējam!

Visa dvēsele
Pilna ar dziņām,
Pilna ar jaunām
Ziedoņa ziņām!

Toreiz kā skrējām,
Toreiz kā gājām:
Ielu bruģis
Mums dedza zem kājām.

Naktī zem pagalvja
Ogles mums dedza,
Sarkanās kvēles
Sapņus pat sedza. —

Degošas ogles
Krita mums pirkstos;
Visu, ko skārām,
Pārvērtās dzirkstos.

Krūtīs kā ogle
Sirds iesvēlās zvīlā:
Visus, visus apkampt
Lielajā mīlā!

Visu mēs drīkstējām,
Visu mēs spējām:
Ļaudīm uz galvām
Ogles mēs sējām!

Skatījās ļaudis
Brīnumos, bailēs,
Iedegās līdzī
Sarkanās gailēs.

Iedegās līdzī
Gribā un spēkā,
Iedegās sajūsmas
Lielugunsgrēkā. —

Visi mēs gājām,
Visi mēs skrējām
Līdzīgi liesmām!
Līdzīgi vējam!

DZELZCEĻA VILCIENS NAKTĪ

Klausies, liec pie zemes ausi!
Vai tu troksni nenojasi:
Šņācam, elšam, smagi stenam,
Tuvāk nākam dobjū duņū,
It kā pulkus pekles suņū
Savu medījumu dzenam?

Spēks tur brāžas nesavaldāms,
Visus šķēršļus kopā maldams,
Ceļā visu zemē mīdams!
Dzelzis griež pret dzelzīm zobus,
Tērauds tēraudam rauj robus,
Gaisu karstos tvaikos tīdams.

Sarkankvēlas ugunsdedzes,
Divas acis redz bez redzes,
Draudot draud tās naktij pretī!
Niknās zvērās viņas zvēro,
Visu tumsas spēku mēro
It kā nāves starumeti.

Pakaļ viņam ugunsstrāvā,
Karstā izplūstošā lavā
Gāžas dzirksteļainas virpas;
Tumsu pāršķeļ pēkšņa gaisma,
Telpā mieru pārņem baisma,
Visai naktij pārskrej tirpas ...

Klausies, klausies! dzelžu dārdi —
Tie ir nākamības vārdi!
Nemitošā, dobjā duņa,
Vienmuļīgais trokšņa situms
Tavā sirdī skan kā ritums,
Tā ir tava dvēšles ruņa.

Klau! skan svilpiens, griezīgs spiedziens,
Gaviles un uzvarkliedziens,
Modinādams tavās ausīs:
Tā tu arī, tā tu arī
Savas važas salauzt vari,
Tā ir tev reiz diena ausīs!

SIGNĀLA UGUŅI

Mums acīs mirdz signāla uguņi
Kā spīdums raganu kalnā nakti,
Nu liekat vien priekšā mums stipru vakti!

Nu nākat ar grožiem, mūs grožojat!
Vai pērkoni dzelžus likt mutē sev ļausies?
Vai negaiss kamanām priekšā kļausies?

Nu sitat vien plūdus ar pātagām,
Kas kūso šņācoša spēķa pilni,
Nu ķerat ar saujām devīto vilni!

VĒTRAS LAIKMETĀ

Mēs dzīvojām vētras laikmetā,
Mēs aizšalcām sajūsmas plūdumā
Pār tagadni tāli pāri.
Kā ziedonis slacina uzplūdā
Priekš visa gada āri.

Mums dvēsele karstās sajūtās
It kā uz oglēm zvērojās
Priekš visa ārkārtēja,
Kā liesma degot ilgojās
Pēc uzpūtoša vēja.

Kā draudošs negaisa mākonis
Guļ, jumtam virsū uzgulis,
Bij mūsu dusēšana —
Laiks gultu mums bij taisījis
Zem paša vētras zvana!

Lai arī kā vētra mēs aizšalcām,
Lai arī kā plūdi mēs pārskrējām,
Mēs nesām veselas dzimtas,
Ne vienu vien dzīvi mēs dzīvojām,
Mēs dzīvojām reizē simtas!

CIK TĀLU TIKI?

Nu saki — kur jaunam
Pamatu liki?

Līdz kurai zvaigznei,
Cik tālu tiki?

Teic, kurā jūrā
Enkuri meti!
Vai gāji, kā pērkons
Vējam iet pretī?

Vai slēpi to dzelmi,
Kas neaizsala,
Kad ledainās važās
Sals visu kala?

Vai krūtis tev spēka
Briedumā rūga
Kā lepnam zirgam,
Kas necieš jūga?

Kas, nometis nastu,
Projām skrēja,
Ka putekļi pakaļ
Vien noputēja, —

Jeb vai, kopš pasaules
Klonu mīdi,
Kā migla tik vienmēr
Gar kalnu līdi?

Un, vienmēr kāvies
Ar baigiem un biediem,

Bij bail pat no puķu
Sarkaniem ziediem?

Gan tiesa — visspilgtākie
Ziedi tiek laužti,
Bet zini — tie arī
Tiek vainagā sprausti!

Nu saki — kur jaunam
Pamatu liki?
Līdz kurai zvaigznei,
Cik tālu tiki?

VECĀ PASAULE

Mums vecā pasaule bij jānoārda,
Mums jāizskauž bij mošķi, rāplī, glūņas,
Bij jāmēž pūžņi, jāplēš nostu sūnas,
Ar spridzekļiem bij klintis jāspārda.

Nu lielais līķis deg uz uguns zārda,
Un vējš jau pelnus gaisos nes kā dūnas.
Jauns darbs nu sākas: pētīt burvju rūnas
Un atkal burt pēc jauna dzīves vārda.

Nu nākamība dota jūsu rokās,
Jums vairīt, lai vairs neiet ačagārni
Un lai viss negulst atkal vecās krokās.

Jums spožo sauli netumšo vairs sārni,
Zem jūsu kājām pūķis samīts lokās,
Un jums pa nakti izauguši spārni.

NĀKOŠĀM AUDZĒM

Mēs pārcietuši visas pusnakts šausmas,
Nu sākas jūsu maigā rīta vakts,
Un bailēs pavadīta vētras nakts
Tiek vainagota sārtas rīta ausmas.

Cik dārgu asņu kārās zemes lakts,
Par to vairs saules bērniem nebūs jausmas,
Iz tālēm atlidos tik sēras pausmas
Pa dziesmām vien zem viegla ritma takts.

Laiks pēdas dzēš — bet pirmveids palicis,
Un dzīves koks gan atkal uzplaucis,
Bet jaunās lapas saista pērnais stibens.

Pat jūru nes uz pleciem drūmais dibens,
Kam pāri viļņo smaidošs līmenis,
Un laipnās gaismas bargais tēvs bij — zibens.

BALTĀ TAUTA

TIK VIEN!

Tik vien nu bij tās viendienas:
Saules un ziedu, un laimības!

Balts bij vakars — nebalts rīts!
Zilais debesu logs
Mākoņu segām aizdarīts —
Atkal vecais slogs!

Atkal viss pārņemts kvēpu!
Trako no jauna viesuļa tracis!
Ziema ar ledus šķēpu
Izdūra ziedonim zilās acis!

NĀKOTNES PRINCIS

Mans nabaga nākotnes princi,
Par agri tu ieradies!
Šur tur uz kailiem zariem
Tu vari tik uzmesties.

Kur ziema tik absolūta,
Tik biezs tai ledus balsts,
Tur uzcelšana grūta
Tās zaļās nākotnes valsts.

Gan redzams dažs nosalis pūpols,
Bet tas jau neskaitās līdz,
Kails zariņš — putniņa šūpols
Ar visu putniņu trīc.

Un vizbulītes tik vājas,
Aiz akmeņiem slēpties vien drīkst,
Lai sala nenomin kājas;
Tā necieš neko, kas dīgst.

Mans nabaga nākotnes princi,
Par agru tu ieradies!
Tu esi nelga vai varons —
Tie vienmēr bojā ies.

GAVĒŅZIEDS

Tu vārgais zieds,
Par agru tu pumpurot traucis!
Tu spēj tikai tievos stiebro stiegties,
Vēl sulas nejaud līdz galotnei sniegties,
Kam pārplēsi aizsarga čauli!

Miedz acis, miedz!
Vēl ziemelis kauc, kā kaucis,
Vēl miegā snauž ziedi visi citi,
Un neredz ar vēl nevienu biti,
Kas atvērtu savu auli.

Ak, gavēņzieds,
Tu ciešanu laikā plaucis!
Tev liktens — kāds gaida ikvienu pirmo:
Nekad tas līdz vecumam nenosirmo,
Tas nepieredz Lieldienas sauli!

ROŽAINAIS MĀKONIS

Viens kociņš uz paša pakalna —
Bez aizvēja, bez pajumta,
Bez egles zaļo kamzoļu,
Bez pūpolu pelēko pirkstaiņu!

Kails ziedonim priekšā tas aizskrējis
Un visus ziedus jau izkāris:
Kā rožains sajūsmas mākonis.

Nav pat vēl ne krietni izaudzis
Šis steidzīgais puskoka pārgalvis!

Pats savām lapām aizsteidzies priekšā,
Vēl visas neplaukušas dus iekšā.

Vēl debesis draud ar vētru un krusu —
Lai draud — viņš tomēr ir pārrāvis dusu!

Viņš tomēr ir ziedoni vēstījis,
Šis rožainais sajūsmas mākonis!

BALTĀ TAUTA

Dreb sirsniņa
Man skumju skauta
Kā balta bārkstiņa
Pie zīda auta. —

Tauta, mana baltā tauta,
Nav viena vien bārkstiņa,
Kas nostu rauta
No tava auta! —

Ak, kā viņas vijās!
Kā maigi mijās
Dzijiņas dzijās:
Vienā zīda glaudumā,
Sviedru un asaru žaudumā
Tiem, kas rauda,
Kas vienmēr cieš un rauda, —

Kā vienojās šķiedra ar šķiedru —
Kā biedrs ar biedru:
Viena mērķa spraudumā,
Priecas paudumā
Lielajā nākotnes kopu audumā!

Tauta, mana baltā tauta!
Kas ņēma tev zīdautu?
Kas ārdīja audumu?
Kas pārrautās dzijas staipa?
Zīdauts saplosīts!

Smiltīs samīdīts,
Pilns brūnu asiņu,
Traips pie traipa — —

Dreb sirsniņa
Man skumju skauta
Kā balta bārkstiņa,
Kas nostu rauta
No tava auta,
Tauta, mana baltā tauta!

SVECĪTE VĒJĀ

Vai te vēl šaubas, kam uzvara?
Kurš kuru veiks ar lielāku spēju? —
Maza svecītes liesmiņa cīnās ar vēju,
Kas to loka un rausta, un plivina. —

Tu vājā, vārīgā liesmiņa,
Tev bija iepriekš jāzina:
Ikviens tavs staru loceklīts
Tiks vēja vilku zemē rīts,
Tiks tumsas tīģeru saplosīts —
Ko nāci iz istabas laukā?
Iz siltas istabas naktī un aukā,
Tu varēji mierīgi degt savā taukā:
Zelta galviņu klanīdama,
Miera dzīvīti dzīvodama.

«Es nācu kaut brīdi izstarot gaismā
Šai bezgala naktī, šai bezgala baismā,
Lai ceļnieks bez spēka nepakristu,
Lai pēdējā ticība neizdzistu.»

Spējš grūdiens — un aizbēdza dvēsele...
Nē! briesmīgā vara, vēl nē! vēl nē!
Jau noēsts un sakusis ķermeņa svars,
Vēl cīnās un šaudās pats gaismas gars!

Tad pēdējā agonija — —
Un galviņa līkst — un uzveikts bija ...
Nē!
Vēl par agru gaviļē,
Tu melnā, briesmīgā nakts,
Vēl baltās gaismas līķa vakts,
Deg sarkanā dakts. —

VAKARA SARKANĀ LAIVĀ

Vakara sarkanā laivā es iesēdos:
Es devos uz jūras plašumu
Pār bijušās dienas robežu:
Es izbraucu meklēt rītausmu.

Es ceļā ar zvaigzni satikos:
Ko mūžam liec cerēt un neiespēt?
Nāc sudraba spārnus vaļā plēt,
Nāc palīdzi gūt un uzvarēt!

Bet zvaigzne novērsās sāpīgi —
Un, sēri mirdzot, tā palika
Kā liela sudraba asara
Pie debesīm nenožūstoša.

Un tālāk es sastapu mēnesi:
Tu baltais sapni augstumā,
Kam spīdi tukšā mūžībā:
Nāc manā sarkanā laiviņā!

Bet baltais mēnesis aizgriezās —
Tad pelēkā vētra nolaidās.
Manā sarkanā laivā tā iesēdās
Un pāri pār burām izplētās.

Es viena tik zinu rītausu!
Bez zvaigznēm, bez mēness tumsībā —
Vērp līdzī viesuļa vērpumā,
Dzied līdzī nāves melniņā.

Bez zvaigznēm, bez mēness tumsībā.
Caur tūkstots nāvēm brauc dzīvībā!
Aiz tūkstots tālēm vēl laimīgais krasts,
Bet ceļš — bet ceļš ir turpu rasts!

TU GĀJI TURP

Tu gāji turp, kur vairs ne raud, ne sēro,
Ne kūtrā diena gausi soļus mēro,
Bet asas liesmas dzeļot pretī zvēro, —
Tu gāji turp!

Tev ceļu nepašķīra laipni vēji,
Ne šķiroties pie krūts kam galvu slēji,
Tu pats par saviem seniem sapņiem smēji,
Tu rūgti smēji. —

Ne draugs, ne rads, ne citi bij tev tuvi,
Ne mīlēji, ne pretmīlas tu guvi,
Bet niknā spožumā tu ietērpts kļuvi:

Tev liesma dedza katra spārna galā;
Nekad tu nepiestāji laimes salā —
Nekad no jūras neizkāpi malā. —

Un visas asaras tu izraudāti,
Bet tad pamazām tu i raudāt stāji,
Ne lāsi karstās acīs neaizkrāji.
Tu raudāt stāji. —

Bet asaras ir maiga debess rasa,
Ikkatra puķe slāpstot viņas prasa,
Ak, asaras ir maiga debess rasa,
Ik sirds tās prasa!

Tu gāji turp, kur nav vairs atgriešanās,
Ne sapņu, maldu vairs, ne pievilšanās,
Kur nāves saltums visos kaulos manās.
Tu gāji turp!

Kur saulei nokrīt vainags, nolūst stari,
Kur atveras nakts melnie priekšakari,
Kur iepriekš gāja izredzētie gari,
Tu gāji arī!

TRAGISKĀ DVĒSELE

Uz brīdi elementu cīņa rims
Un visas vētras klusu paliks gaidā,
Un debess sārtosies kā laimes smaidā,
Tai brīdī tragiskā dvēsele dzims.

Ar spožu zvaigzni uz pieres tā dzims;
Melnš likteņa mākons to pavadīs,
Un mūžība ceļu tai nosacīs:
No bezgalības uz bezgalību
It kā pa tiltu
Tā soļos pāri pār ikdienību
Un zemes māņiem un viltu.

Būs svāri tai rokā, un viņa svērs
Un vecas vērtības pārvērtēs,
Un būtības veidiem ņems jaunu vielu,
Tā lielumu neatzīs vairs par lielu,

Un smalkums tai nebūs vairs diezgan smalks,
Pēc lielākas pilnības viņa alks,
Tā traģiskā dvēsele,
Ar skaistuma zvaigzni kas dzimuse.

Bet tad visi negaisi sacelsies
Un auka tās vārdus zemē rīs,
Tumsa segas uz galvu tai uzmetīs
Un kopā saslēgsies briesmu loks
Ap viņu kā dzelžains dzeloņu žogs,
Un naidnieki brāļos sadosies,
Un visi pret vienu tie sasliesies.

Tad traģiskā dvēsele bojā ies —
Ceļš vien tik pakaļ tai paliksies,
Spožs ceļš —
Kas spīdēs cauri laika putekļiem,
Pa to tad vidējība gausi tālāk ies
Pēc gadu simteņiem.

GARU SALA

Tur saule aust, tur saule riet —
Un turpu visas ilgas iet!

No nezināmas rokas celta,
Mirdz sala jūrā tīra zelta.

Būs vai pats mēness tur nokritis
Kā starots koraļļu čumuris!

Iz putām radzes paceļas:
Tur balti ērgļi atdusas.

Dus — spārni plaši izplesti,
Tie būs gan tālu skrējuši. —
Lai vētra nikni bangas kuļ,
Tie guļ,
Lai vēsma dveš, kā kokle klus,
Tie dus,
Lai tīti zilos zibeņos
Vai baltos sniega puteņos,
Vai rudi palsos negaisos,
Tie klus —
Tie visi: bez slavas varoņi,
Kas cīņā mērķi nesniedza,
Kam airi iz rokām izkrita,
Kas ceļā saļima,
Par baltiem ērgļiem nu pārvērsti.

Un, kas visvairāk cietuši,
Dusēs visilgāki!

Zelta redzes baltā rītā mirdz —
Vai tu ko vēlies, mana sirds?

Zelta redzes sārtā vakarā kvēl —
Vai tu kā raud? vai tev kā žēl?

Pēc karstas cīņas tur atdusā,
Mūžīgā jūras šalkoņā!

Turp visas straumes tek un plūst,
Tur sirdij viegli, viegli kļūst!

TIK SKUMJAS, SKUMJAS

Tik skumjas, skumjas birzītes:
Dēd skujuas vien un eglītes
Kā zobī vien bez maizītes!
Nav dieva dāvanu,
Nav mīksto lapiņu!

Tik klusas, klusas taciņas:
Ne sauc, ne arī atsaucas,
Ne pēdas zemē iemītas!
Tur iet tik atmiņas!
Tur raud tik žēlabas!

SAULES MEITAS

Baltos kumeļos skrejot pa debesu āri
Visiem trejdeviņiem gaismas laukiem pāri,
Saules meitas uz zemi lejup jāj.

Varoņu dvēseles viņām ir jāuzmeklē —
Aizmirstas, izkliestas, zudušas dzelmē un seklē —
Varoņu, kas bez vēsts ir krituši.

Sāpēs iedegas sarkanās mākoņu gailes:
Ak, bez vārda varoņu kapiem nav dailes,
Pat ne puķīte virsū tiem neuzdīgst!

Melnas sastrēdzas kopā negaisa dziņas:
Nav par bezvārda varoņu kapiem ziņas,
Visas pēdas tiem mīdot pāri iet.

Visa debess ietērpjas asins krokās:
Saules meitas ņem samītās dvēseles rokās
Atpakaļ tās uz debesu pagalmiem nest.

Salasa kopā katru puteklīti,
Lai tie vai gaisā sviesti vai zemē mīti,
Spodrīna, mirdzina, ētera plīvuros tin.

Atstāj atkal dusošo zemes āri,
Asiņu upēm, kaulu tiltiem pāri
Iejāj dzidrajos gaismas mājokļos.

Dvēseles nes uz Pērkona vara pili,
Tur, kur mēness avoti mūžam zili,
Sēdina saules zelta lievenī.

Bezveidību lai atkal veidos vērstu,
Lai tie atkal ietu uz zemi sērstu:
Jaunu varoņu laiku atnesot.

VIENU PAŠU

Vienu pašu baltu zvaigzni —
Visai naktij būtu gan!
Vienu pašu dzīvu vārdu,
Kas kā tāla atbalss skan!

Lai viss zudis, lai viss grimis,
Lai vēl atņemts tiek viss cits! —
Ak, tik vienu karstu sirdi,
Kura nākotnei vēl tic!

NOSALUŠIE PUTNI

Ak, kā gribētos tik reizi
Neiespējamo vēl spēt:
Izklīdušos sapņu barus
Vienā pulkā sapulcēt.

Ak, kā glābtu tos, kā segtu,
Lai tie manā klēpī dus,
Kā sedz silta paspārnīte
Nosalušus putniņus.

TEV JĀIZŠĶIR!

Kad tevī viss irst un sabrukt taisās
Un dvēselē atveras šaubu plaisas,
Tad nenolaid tirpstošas rokas uz klēpi,
Bet meklē, ko dziļu vēl sevī slēpi,
Un ilgi pie sevis tev jāizšķir:
Vai ziedons, vai vēl ziedons,
Jeb vai jau rudens ir?

Vai tavu domu saplēstos audos
Nekas vairs nav palicis veselos graudos,
Kas, augšup stiedzot caur tumsu un dzelmi,
Spētu vēl uzdīgt par zaļu zelmi?
Un pētot un vētot tev jāizšķir:
Vai rudens, vai jau rudens,
Jeb vai vēl ziedons ir?

Bet, atkal no jauna kad vētra ceļas
Un pāri pār zaļo lauku veļas,
Un sadzen virsū smilšu slāņus,
Un tevi pašu no ceļa met sāņus, —
Tev izmisumā vēl jāizšķir:
Vai rudens tas, vai rudens?
Vai tikai rudens ir?

Kad sāpju asums pamazām sāk trulēt
Un atkal tik iemigt un mūžam gulēt —
Tad siltās asarās dvēsele raisās
Un klusu, klusītēm vēl uzplaukt taisās,

Tad vēlreiz un vēlreiz tev jāizšķir:
Vai rudens vien, vai rudens,
Vai atkal ziedons ir?

NENOPLŪKTS ŅEKARS

Dzīves aizvārtē gars —
Viesis neielūgts —
Sulotais vīņekars
Gaida nenoplūkts.

Tik daudzreiz maldināts,
Sāpināts, vilts,
Neauglīgs kļūvis mans prāts
Kā tūksneša smilts ...

Tomēr no jauna riet
Asins rožains un silts,
Atkal uz dzīvi iet
Septiņkrāsains tilts.

MIEGS

Cik maigs un liegs
Tu nācis esi, miegs,
Lai kuplu magoņvainagu
Man uzliktu!

Uz ilguzemi, dzīvē neatrastu,
Tu nācis mani maigi projām nest,
Varbūt uz Letes balto smilšu krastu
Ar veļu laivu lēni projām vest?
Es zinu, tu jau radniecībā stāvi
Ar pašu nāvi.

Tu proti visus aizmirstības vārdus,
Ko sirdī iežūžināt,
Tev ir ko izdziedināt,
Tev brūcēm vēju puķu vēsums,
Tu uzliec to, kur dziļi ierauts plēsums,
Bet, ak, es manu,
Tu reizē gribi apklusināt
Man krūtīs nerimstošo vētras zvanu,
No manis mani pašu atsvešināt.

Tu izbīsties
No zibens, kas iz manām acīm zib?
Tavs vainags krīt — tu projām aizsteidzies!
Ne tava miera mana dvēse grib!
Lai ar man kājas Letes smiltīs grimtu,
Mans nomods manī mūžam nenorimtu!

RADOŠAIS GARS

Baltā zvaigzne, vēl tvaiku lokā tīta,
Tumsas jūras cauri bridusi,
Atspīdi!

Sarkana roze, ap ciešanu krustu vīta:
Sarkana asins, par dzīvību tapusi,
Uzziedi!

Spēks un daiļums, un mūžam radošais gars,
Nāc kā darbs, kā dziesma, kā pavasars!
Esi darbs un slogu noveli!
Esi dziesma un dvēseli paceli!
Spēks un daiļums, un mūžam radošais gars,
Esi pavasars!

Radošais gars, nāc stājies pie tautas kapa,
Veido atkal un elementus tver!
Celi augšā, kas mākts un nojaukts tapa,
Izklaidu veidus dzīvības vijumā ver!
Negatavo pirms sajūsmas ugunī meti!
Tauta dod sāpes, dodi tai zvaigznes pretī!

Spēks un daiļums, un mūžam radošais gars,
Esi kā zvaigzne, iz tvaiku loka tīta!
Esi kā roze, ap ciešanu krustu vīta!
Esi asins — par dzīvību vērtušies!
Darbojies!

MUMS ATKAL SPĀRNOS JĀCEĻAS

Mums atkal spārnos jāceļas,
Kaut jūtas sāpju saēstas,
Kaut dvēsles krāsas izdzēstas,
Kaut nav vairs palicis nekas —

Mums jāceļas!
Mums jāceļas!
Bez spārnem mums ir jālaižas!

ATMODA

ZIEDOŅA ATMODA

Iz ledus naktīm atdzimis,
Iz tumsas dziļumiem izkāpis,
Nāk ziedons ar jaunām zvaigznēm rokā
Un svaigas, zaļas rītausas
Un sarkanotas saulrietas
Ap zemes lodi vij atkal lokā.

Plūst siltas strāvas iz Nekurienes,
Kas jaunu dzīvību pasaulē ienes;
Un straujā upe savu tiesu
Ar visu plūdu niknumu
Ir pārrāvusi haosu,
Šo laisko, pūstošo zemes miesu.

Un, svinot plūdu uzvaru,
Sit viņa pārļu mūziku
Kā austrumniece savu tamburīnu,
Un urdziņas un tērcītes vijas
Kā lielās himnas variācijas,
Kas sumina augšāmcelšanās brīnu.

Uz svētkiem ziedoņa steidzīgās rokas
Auž zaļa auduma lokanas krokas
Un apauž drupas ar stīgu vīnu.
Tām palīgs — audējs zirneklis,
Kas, gaisā metus izstiepis,
Auž plīvursmalku muselīnu.

Neviens no dabas nava šķirts,
Pukst vienā taktī katra sirds
Ar visu viņas lielo saimi.
Un vējš, kas ziedus nes un skauj,
Tas arī tevi projām rauj
Uz tālu nezināmu laimi.

Pilns rituma, pilns kustības,
Kā vilnis vilnī iegāžas,
Tu ierauts tiec Visumā iekšā:
Kas nāve vairs! kas dzīvība!
Aiz tevis šalc straume varena,
Bet varenāka vēl priekšā!

VASKA VANADZIŅŠ

Ar dzelteniem saules spārniem
Kā vaska vanadziņš
Ir nolaidies uz zemi
Mazs ziedoņu debestiņš.

Ak! drusku saules un zelta,
Un debesu ziluma!
Un visa tumsa, un sala,
Un ziema ir aizmirsta!

Pats pērnais ērkšķu krūmiņš —
Kails, noplīsis ubadziņš! —
Nu elkoņiem spriežas žogā
Kā zeltains mandariņš!

Pēc asaru grēku plūdiem
Spīd smaidu varvīksna,
Un zelta mezglā mīla
Ar naidu sasieta. —

Un vēji, asaru zagļi,
Visapkārt lūkojas
Un zog iz acīm ārā,
Kur redz vēl asaras.

Kā jaunas lapas mīksti
Nu roka roku skar,
Ak, cik daudz saule piedot,
Cik saule mīlēt var!

Tek visas straumes kopā
Un blaku blakām iet.
Viens putniņš pārklī klausās
Kur otrais zaros dzied.

Ja arī plūdums kritīs,
Ja spožums dils un vils...
Pats drūmais pārkonmākons
Stāv tagad gaiši zils!

Ja zelta solījuma
Vairs saule netura,
Ja, pūķu asti šļūcot,
Nāk vecā gadskārta —

Laiks tomēr veidu mijis:
Tas pats nav vairs tas pats,
Ar vienu saules dienu
Ir samaksāts viss gads!

RĪTS

Uz balta zirga
Atjāj rīts,
Aiz cepures
Pusmēnesīts.

Viņš zelta zizli
Rokā tur,
Iz zem' un debess
Krāsas bur.

Pie pasaules malas
Piejājis,
Stāv, balto mēteli
Izpletis!

Iz krokām pērles
Ārā ber,
Pūš dienvidvējš,
Kad vīles ver.

Viss lauks ar pērlēm
Piebiris!
Ik lapai pērļu
Kronītis!

VĒL

Klusi paiet garām auka,
Paiet negaiss, pilns ar spītēm,
Krusas brāzmām, lietus plītēm;
Piesarkuši mākonīši
Dzer no zila debess trauka.

Brauc lēnītēm,
Pamazītēm
Vējš
Ar zīda zēģelītēm.

DĀRZA SAULE

Dus varvīksna mākoņu plīvurā
Un negrib vēl ārā vīties,
Un pērkona melnajā kažokā
Draud atkal iekšā tīties;
Tā vēl tik jauna un bailīga
Un pirmās krāsas tik mēģina.

Un lietus arī vēl neprot līt
Un tikai izmēģina,
Kā pilītes apaļas iztaisīt,
Un lapas apčabina:
Cik daudz no pērļota sudraba
Būs jāliek uz samta zaļuma?

Zil-vijolīšu mākoņu
Zaļ-zāles debesis pilnas;
Cik daudz tur sīk-sabērtu puķīšu!
Cik pieneņu pūkotas vilnas!
Starp kumelītēm āboliņš
Kā zvaigžņu starpā mēnestiņš!

Bet vēl kur pie krūma stāv ziedonis
Un prāto: ko lai dara?
Un, iz azotes vīstoli izvilcis,
Ņem piekar pie ērkšķu zara:
Un drūmajās dzeloņu ataugas
Kā sarkans atspīds blāzmojas.

Visas mazās puķes nobīstas
Un zilās acis ver platas —
Un uz saknīšu galiņiem paceļas
Un lielo brīnumu skatās:
«Lūk, roze! roze sarkana!
Kā saule starp puķēm tā uzlēca!»

NEPRĀTA PUTĀS

Lai paliek galvas groze
Par to, kas zaudēts, kas gūts,
Lūk, roze, sarkana roze
Dus pelēkam ērkšķim pie krūts!

Kā viļņos smilšu mala
Starp jūtām rēgojas prāts,
Bet plūduma mūžīgā čala,
Tu, cerība, atplūst sāt.

Kas sāpēm cauri jutās,
Vai tas vairs atzaļo!
Bet putās, neprāta putās
Sirds saldi pārkūso:

Tā aizmirst laika plaisu
Un kā pa vecam grib smiet,
Un atkal vēju un gaisu
Kā spārnus pie pleciem siet!

NELGU LAIME

Viens siltuma vilnis atplūdis
No lielās mūžības selgas,
Un cietajam ledum tūdaļ kūst sirds!
Viss prieka asarās staro un mirdz;
Un lielajā auglības mitrumā
Pat pērnās lapas top velgas
Un pamazītēm grib atzaļot,
It kā vēl ziedons tām spētu ko dot!

Un sapņu pilis bez pamata
Sāk uzcelt visi nelgas:
Ikreiz tos ziedons ir pievīlis,
Bet gudrāks neviens nav palicis.

AK, PROJĀM!

Ak, projām! — kad tik salauzts nojums
Kas šaurā gūstā mani tur:
Cik zaļai zemei plašas telpas!
Cik zilais ziedons ainu bur!

Ak, projām! — kad tik uzelpojums:
Cik saldi smaržas apviļņo!
Pa pļavām sidrablietiņš pārļo,
Un mežus saule purpuro!

Ak, projām! — kad tik aizlidojums,
Kurp mākons steidz, kurp vēji trauc,
«Uz priekšu!» vaļā plešas lejas,
«Uz augšu!» kalni pretī sauc.

Ak, projām! — kad tik vien pats projums,
Lai nezin kur, lai nezin kā —
Lai ceļu nav, lai maldi priekšā,
Tik iekšā pašā neziņā!

Uz kurieni? — kam velti jautāt!
Vai ilgas vienmēr mērķi min?
Vai jūras banga, putās kulta,
Kurp vētra viņu nesīs — zin!

MĀKOŅU SKRĒJĒJS

Bez kurbēm, bez zeķēm, bez apaviem
Projām pa debesu klajumiem!
Projām,
Tik projām!

Bez dusas, bez gultas, bez spilveniem
Uz mākoņu skrejošiem palagiem,
Bez mājas,
Bez stājas.

Bez pērkona mīkstās lāčādas,
Ap gurniem tik strīpiņa varvīksnas,

Nav bailes
No kailes.

Bez atpūšanās, bez atgriešanās,
Bez šķiršanās un bez satikšanās,
Bez bēdām —
Bez pēdām —

Pār galotnēm pāri tik nošalcās
Kā dvesma no citas mūžības —
Projām,
Tik projām!

IEKŠĒJS UGUNSGRĒKS

Šai karstā dvēselē
Tā domas kūso,
Kā vasras naktī debess nomalē
Tāls zibens plati rūso.

Ar to sirds aizmiga,
Ar to tā mostas,
Kā zemes lode, karsti ietīta,
No ekvatora jostas.

Sirds pati izbīstas
No savas kaismas,
Kad jūtu uguns augsti uzšaujas
Iz dziļās dvēsles plaismas. —

Kurp uguns trausma skrien?
Kurp bari domu?
Vai tās tik nededz skaļais neprāts vien,
Kā Nerons dedza Romu?

Nē! guns, kas manī izpleties
Par ugunsgrēku,
Ir rada liesmai, kura pacelsies
Pār vecās pasaules ēku.

ZIEDOŅA AUKLĒJUMS

Meitenīts kā pūpolīts,
Guļot zaru vītēs,
No neviena nemanīts,
Karājas kā zirneklīts
Zīda šūpolītēs.

Blakām mazas lāpiņas,
Sargot dusas vietu:
Sīkas, spožas punktiņas,
Kukainīšu actiņas,
Mirdz pret saules rietu.

Vēl tur — divi spārniņi
Sacelti kā buras:
Skraida divi tauriņi,
Divi zelta draudziņi, —
Blakām vien tie turas.

Lēni vējā vēdinās
Puķu pakariņi...
Acis augšup pavēršas:
Rau, virs galvas virknējas
Balti debestiņi.

Bet tie ciešāk sabiezē,
Vīstās vīstolīši,
Vērpj un auž, un šķeterē,
Zibot griežas saulītē
Sidrabskriemelīši!

Drīzi debess klāta kļūs
Tumšām tvaiku tinām,
Melnais auds drīz gatavs būs,
Naktī viņu kopā šūs
Zibensadatiņām.

.....
.....

Dvēsele man aizskrēja
Kā par jūru kaiva —
Domu stūre atmesta,
Lēni mani vizina
Sapņu zelta laiva. —

PA TUMSU

Mieg acis un nevar aizmigt —
Un ne par šo, ne to,
Ne sapņo, ne nesapņo.

Deg sarkans aizdedzies līdums,
Jeb vai manas dvēseles spīdums
Tik mani izbiedē?

Kaut kur kāds klusi smejas:
Vai avotiņš tumsā lejas,
Jeb vai tā mana sirds?

Nav redzama puķu seja,
Bet smarža — viņu dzeja —
Iz zāles augšup kāpj.

Aiz purva skan žēlas vaidas,
Vai tās ir dzērāju gaidas?
Vai sirds man ilgojas?

Iet nakts, un atnāk diena:
Bez miega stāvu es viena
Kā rietošais mēnesis.

PLĪVURU AUDUMS

Sarkanotus dzīpariņus
Rieta debess malā loka,
Sidrabortus irbuliņus
Vēja māte tura rokā:
Viļņu grumbās sīki raksti,
Audums plūst un čokarojas,
Vēja meti, putu šļaksti,
Visi krasti plīvurojas.

Vakarsaule zelta vērpā
Lēni tītaviņas groza:
Jaunais mēness tvaiku tērpā
Bāli zaļš un rudi rozā.

ŪDENS LILĪJA

Nevajag tai zemes balsta,
Saknei būtu tas par smagu;
Viegli peld pa ūdens virsu
Baltā lilja, platās lapas
It kā spārnus izpletusi.

Bailīgs tuvojas tai mēness,
Kāpdams vilnīti pa vilnim, —
Lilja, acis atpletusi,
Runā tik ar lielām zvaigznēm.

Peld tā pašas dzelmes vidū,
Kur neviens to nevar aizsniegt,
Nevar skart ar rupjiem pirkstiem,
Paliek mūžam spoža, balta...
Ak, kaut būtu es tā lilja! —

ĪSS PAVASARIS

Mums zīle vēstī īsu pavasari!
Mums nava, lēni piepildoties un bez steigām,
Ļauts dzīves saldmei izrūgt līdz pat beigām,
No šūnām šūnās lēni pārlejojoties.

Mūs nenasniegs vairs siltie saules stari,
Kas rudenim ļauj maigi sarkanoties
Un auglim gurdā zarā apaļoties,
Mums zīle vēstī īsu pavasari —
Mums ātrām alpām dzīvi skaut ar steigām.

EZERS

Pār drūmo, melno ezeru
Ar vienu vēja pūtienu
Pārskrēja sidraba trīsa —
Un ilgi ezers viļņoja,
Tad klusi sevī nogrima:
«Ak, laime, cik tu bijī īsa!»

MĪLAS LAIVIŅĀ

Tālu no dzīves nostu
Lai mūs aizvizina,
Skaistāku zemes jostu
Vaļā lai atrotina.

Rīta baltā kalniņā,
Vakara rožu salā
Piebrauksim mīlas laiviņā,
Smiedamies izkāpsim malā.

ĪSTĀ KRĀSA

Kur neviena, it neviena
Aputējusi ikdiena
Nav vairs otrai dienai māsa,
Tā ir dzīves īstā krāsa.

Mūžam zaļās pumpurplaisās
Vienmēr jauni ziedi taisās,
Spilgtāk ziedot krāsu zvērā
Sajūsmības atmosfērā.

PĀNA DZĪRES

JAUNAIS VĪNS

Jaunais vīns! jaunais vīns!
Nolikts pelēt pagrabā,
Lēnā, rāmā vēsumā,
Nu tu guli mucā stīpots,
Dzelžu dzelžiem pušķots, strīpots,
Saldu dusu, jaunais vīns!

Rāmi rūgstot, būs tev ērti,
Veci vīni top jo vērti,
Un, pēc gadiem ārā smelts,
Būsi dzidri tīrais zelts,
Vecu vecais, dārgais vīns!

Ārā tagad saule svilst,
Ogas briest un sulas pilst,
Cita citai blakām spiežas,
Ķekaros un vītnēs griežas,
Sarkannoklāts viss jau žogs...

Brākš! te dzelžu stīpas trūkst,
Nošķīst durvis, logi, siena,
Dārgais saldums plūst uz pliena,
Izgaist, aiziet neziņā.
Evoe! dzīvība!
Jaunais vīns! jaunais vīns!

KALNU UPE

Akmeņus tu pārskaldīji,
Kad no kalniem zemē liji!
Putojot no pārgalvības,
Nepazini padevības,
Avotiņa pazemības,
Klusas akas bezcerības. —

Negaiss gāja tevīm talkā,
Vētra visā savā šalkā,
Nāca ūdensdieve pati,
Pāri brauca gliemežrati,
Bangu zirgi, putu krēpes,
Nozibēja dzintarrēpes,
Ceļoties un krītot rumbām

Līdzi tavu plūdu grumbām.
Tavas straumes režģots ritums:
Krīt pār kraujām krāču kritums!

Aumaļaina, virpuļaina,
Kātris vilnis — cita aina:
Zilizaļā saules zaigā
Bāli mēness mirdz tev vaigā.

Nakts vai diena, kas tev daļas,
Tikai steigt un steigt bez vaļas,
Stundu, acumirkļu dejā
Vienmēr lejā, vienmēr lejā!
Vienmēr ašāk! vienmēr ašāk!
Krastu līdzī raujot plašāk —
Lielā jūra gaida priekšā:
Gāzies iekšā!

AKMENS TRAUKS

Tu meklē visu mērot un tvert,
Ar prāta akmens trauku nāc dzert
Iz mīlas zelta akas.

Bet šaurs ir tavs prāta akmens tvēriens,
Un mīlas kūsojošs zelta dzēriens
Par malām pāri slakās.

Pār pirkstiem, pār rokām, pār drēbēm tas līst,
Un putas mirdzošos gabalos šķīst,
Viss drīzi būs pa lauku.

Tvīkst pārļotu skūpstu degošas lūpas,
Lai dzeram, lai alkstam mēs, dievišķie žūpas,
Sit kopā akmens trauku!

MĪLAS ZVĒRESTS

Cikreiz lai zvēru? cik lai zvēru ļaužu?
Un laužot cik lai atkal apzvēru?
Cikreiz kā vējš lai rožu dobi glaužu?
Un glaužot rozes atkal sajaucu?
Kur mīlas dziļveidība jāizsaka,
Kā lai ar vienu mēru mēroju?
Pat dieviņš Daugavu viens neizraka,
Tam talkā nāca pulkiem putniņu,
Bet mīlas Daugavai — kad viņai beigas?
Es zvērēju pie viņas straumes steigas.

Cik vien šai straumei aiztekot ir čalu,
Cik katrā vilnī sīku lāsīšu,
Tik zelta vārdu līst pār lūpu malu,
Ko dzejas traukā satvert nevaru
Cik pati melnirudā, dziļā jūra
Slēpj zaļa zelta, sārtu koraļļu
Un cik iekš plaši zilā debess pūra
Ir sabirušu sīku zvaigznīšu,
Kas aizviz līdz, kur Putnu Ceļam beigas,
Es gribu zvērēt pie šīs lielās steigas.

Pie dzīves zvēru es, kas nenomitas:
Pie zaļas ziedoņaugsāmcelšanās,

Pie rudenā un viņa lapukritas,
Pie visas gada zelmes pastarās,
Pie ziedu puteklīšu plīvurības,
Kad krītot gaisā izput pienenes,
Pie kuplo magoņgalvu vieglprātības,
Ko visi vēji ņem un projām nes ... —
Viss mīt un krīt, un atkal dzimst bez beigu,
Es dodos līdz ar dzīves ritma steigu.

Kā putni vienmēr laižas citos kokos
Un vienmēr citu, jaunu dziesmu dzied,
Kā vēji klejo visos debess lokos
Un visai zemei šalcot pāri iet,
Ar es tā mīlu, mērot ņemšu mēru
To visutālāko, ko dvēse prot:
Pie pašas nepastāvības es zvēru,
Kas var tik to, ko ārda, atjaunot —
Un, ja vēl tad es nenobeidzu steigu,
Tad arī pašai mīlai nava beigu!

SV. ANTONIJS MĀKONOS

Lai griežas mēnesis šā vai tā:
Tam zvaigznes priekšā un pakalā,
Tās apvij viņu ar mirdzošu viju
Kā kairu tēli Antoniju,
Kas gavēja alā un svētumā.

Šās spožās debesu bajadēras,
Ar kurām pārpilnas visas sfēras,

Tās mēnesi tirda ar tādu prieku
Kā odi vasarā ceļinieku ... —
«Ak, miera nav arī augstībā!»

Griež mēnesis vaigu uz otru pusi,
Te Rietekle priekšā tam uzlēkusi:
«Ak tavu zelta spīdulīti,
Tu laisties manim tīri par spīti,
Tik skaista tu savā grēcībā!»

Viņš bēgdams griežas uz otriem sāniem,
Te atkal viss pilns ar spožiem māniem!
Un Ziemeļzvaigzne no sava pola
To kairina un laimi sola,
Ka karsti top mēnesim saltumā.

Lai grieztos šā, lai grieztos tā,
Nav mēnesim miera it nekā:
No priekšas, no sāniem, no pakaļas
Tās vizuļo zilzaļisarkanas;
Tad mēnesis iedegas bargumā.

«Ko smaidāt, saldvēlīgās smaidones!
Jūs debesu izstumtās klaidones,
Ak, būtu reiz mieru metušas!
Jūs taču par zvaigznēm kļuvušas,
Ko grimstat atpakaļ grēcībā?»

Kā uguns un ēters jūs vizat un spīdat,
Kādēļ to pašu man nenovīdat? —
Kad redzu jūs drīz rietam, drīz lecam,

Man jātop krokotam un vecam,
Ak, ļaujiet man ieiet mūžībā!»

.....

Tā allaž redz mēnesi nogudrojam,
Kā lai viņš tiktu no zvaigznēm projām:
Viņš paliek pie debesīm spīdot dienu,
Lai redzētu sauli, mazākais, vienu ... —
Bet vai viņš tai uzticīgs paliks joprojām?

ES UN TU

Krīt upe no kalnu augšienes,
Un bezdibens gaida: «Te esmu es!»
Augstums ar dziļumu:
Es un tu.

Melns, graužošs pērkons pārgāja,
Un pakaļ nāk spoža varvīksna,
Spēks skaistumu līdzī nes:
Tu un es.

Ap marmorstabu vijas vīns
Kā patiesībai apkārt brīns,
Laiks apkampj mūžību:
Es un tu.

Salts, noliedzošs un nelokāms «nē»
Un ticības pilna dvēsele,
Divas šķirtas pasaules:
Tu un es.

Bet tuksnesis mūžam pēc jūras slāps,
Un jūra mūžam pret krastu kāps,
Ilgas bez izredzes:
Tu un es.

Kad tumša nakts kļūs saules lēkts,
Būs būtības gredzens kopā slēgts,
Gūs pretības vienību:
Es un tu.

Kad sarkanais vakars ir piepildīts,
Pār mūžības kalniem aust bāli zaļš rīts
Gals tiekas ar sākumu:
Es un tu.

NEGAISA LAULĪBA

Viens mākons zeltains,
No rītiem nākdams,
Un otrais pilns negaisa,
Pretī krākdams,
Tikt garām viens otram
Tie neiespēja,
Un, saausti kopā
No lietus un vēja,
Tie abi viens otrā
Sakusa —
Un iznira skaistākā
Varvīksna.

AIZ UGUNS ŽOGA

Kas tuvosies tai — būs radniecisks spēks,
To neatbaidīs ne briesmas, ne dēks.
Kas mīlēs to — būs līdzīgas zints,
Tas uzkāps uz viņas lepnuma klints.
Kas valkīru grib bildināt,
Tam vajga spēt caur uguni jāt!

VISUVALDNIEKS

Vienmuļības dūkstā mirkstam;
Lēni ieplūst diena dienā.
Te uzreiz mums spoži dzirkstam
Uzzib ainas palsā plienā,
It kā asiņainam pirkstam
Paliek spiediēns baltā sienā.

Atnāk piepešs, nesajēgams,
Nāk kā negaiss neizbēgams,
Pārāk liels un pārāk spēcīgs,
Pārāk skaists un pārāk grēcīgs,
Visuvēlošs, sarkankvēlošs
Visuvaldnieks — acumirkļis.

TŪLĪT!

Kamēr vēlējumi neizkūp,
Lai tos sasniegt rūp!

Tūlīt, tūlīt!
Ne rīt.

Kamēr sirds vēl karsta ir, kamēr karst' ir,
Jāizšķir!
Laiks tagad, tik tagad vien ir —
Tagad vien ir!

Kamēr krūtīs sajūsma vēl kaist,
Neļaut gaist —
Mirkli tvert un projām neaizlaist,
Neaizlaist!

Kamēr cieš un mīlē, cer un zaudē vēl,
Vaigs lai kvēl!
Būs tev neizjustā vēlāk žēl —
Žēl, tik žēl. —

Ak, cik ātri bāls, ak, cik bāls
Izbāl ideāls!
Ak, cik mērķis projām aiziet tāls —
Ak, cik tāls!

Kamēr gribas spožums nesarūs,
Kamēr nesarūs,
Sirds lai pāri kūš!
Lai pāri kūš!

AK, KAUT!

Ak, kaut! ak, kaut!
Kā sapņu pausmās —
Ak! — dzīvi skaut
Reiz tveramās jausmās!

Vai mūžam gaidīt un stāvēt dīkā,
Līdz mugura metas no nastas līka?
Līdz soļu gaita top nedroša, sīka?

Ak, dzīvi skaut —
Heijā! vienalga!
Ak, kaut, ak, kaut
Tik vaļā no valga!

Heijā! kaut nomest uz reizi slogu!
Lai nerātnība sit ārā logu!
Lai nešpetnība lec pāri pār žogu!

Heijā! un projām kūsošās šalkās,
Projām pie dzīves lielās talkas
Izdzert slāpumā visas malkas!

Hei, dzīvi skaut!
Hei, laimes šausmas!
Ak, kaut, ak, kaut
Pēc dzīru trausmas
Vairs neredzēt ausmas!

FAUSTISKAIS ACUMIRKLIS

To acumirkli vienvienīgo,
To mirkli, to acumirkli!
Kaut piedzīvot, kaut satvert to —
Tik skaistu, tik bezgala skaistu!
Es viņa malku pasniegto
Iz rokām vairs neizlaistu
Un dzertu un dzertu ar kāri —
Lai miesa un dvēsele kopā kvēl,
Lai no šī acumirkļa vēl
Tik pelni vien atliek pāri!

To acumirkli, zeltlaimīgo!
To mirkli, to acumirkli!
Es grābtu tā pēkšņo balvu
Kā Persejs Gorgonas galvu,
Viss šaidienai — nekas vairs rīt,
Lai visa dzīve kopā krīt
Kā degošs jumts pār galvu!

ŠĪ STUNDA IR MANA!

Šī stunda ir mana! Šī stunda ir mana!
Ar plīvošām burām laiks garām skrien
Pa zilo jūru ar zelta irkli...
Šī stunda vien,
Šī stunda ir mana!

Šī stunda ir mana, es turu to —
Jau nākošais glūn uz esošo —
Jau liktens dieve ceļ dzirkli —
Jau aizmirstības vainagā vij
Visu, kas ir, kas būs, kas bij, —
Un viss, ko daru, ko gribu,
Zem rokām jau top par pagājību —
Un stunda stundu grābj un rij,
Un mirklis rauj līdzī mirkli,
Kā zirgs rauj nomestu jātnieku,
Gar ceļu akmeņiem sasistu,
Un asins jaucas ar putekļiem ...
Viss pazūd aiz pelēkiem mākoņiem...
Un kapa zvani jau zvana —
Bet stunda, šī stunda ir mana!

MIRT UN TO ZINĀT

Mirt un to zināt:
Ar laimi tad pārpludināt...

Mirt un to zināt:
Ar prieku tad pazudināt...

Mirt un to zināt:
Ar skaistumu sadedzināt
Dzīvi kā sarkano tuksneša zāli.

PĀNA DZĪRES

Kūp rozes, sarkanas kā ugunsgrēks,
Un liesmu lāpas mēļu mēlēs šķeļas,
Un blakām lilijas bālā ekstāzē,
Tām saknes, šķiet, nemaz nav šaizemē,
Iz kausa dvēsele kā smarža ceļas.

Bālst smaržā bālais ievu balējums,
Reibst magoņziedu sarkansamelnējums,
Un lapas cita pakaļ citai rīst,
Kā asinlāses neturami līst,
Kad dziļai brūcei vaļā atrauts sējums.

Pa zelta zāli kūso kreimenes,
Kā Pāna kausam putas pārplūst pāri,
Un vīna vītnes griežas ķekaros,
Un, cita citu slēdzot skāvienos,
Tās, saldi reibstot, veldrē krīt pa āri.

Un smagi noreibušais apiņzieds,
No balsta nokritis, guļ augšupēdu,
Viņš priecīgs prātā vāļājas pa dobi,
Kaut tuvumā draud melnie vilka zobi.
Lai draud! — nav viņam bail, ne arī bēdu.

Tik biklais efejs rauga pieslieties,
Kur redz vien kādu apdrupušu mūri;
Zem platām lēpju lapām ūdens plūst,

Lai steidzas cits, kam tālums jāiegūst,
Viņš negrib tecēt vairs uz lielo jūru.

Deg dienas it kā ogles sabērtas
Uz Pāna ziedokļa un gail no varsmes;
Nav mākoņiem vairs asarotais zilums
Kā ziedonī — svilst tikai sarkans svilums,
Viss debess pilns no drudža un no karsmes.

Pat pērkons rūko, laiski izlaidies,
Un slaistās mīkstās mākoņlāču ādās,
Pusacīm pazibsnī, bet nenolīst,
Lai zeme saplaisā, lai zaļums vīst —
Gan atnāks nakts un rītu nāve strādās.

NEGAISS

Baiss! baiss!
Kāds tvanīgs, sastrēdzies gaiss!
No debess zelta pliena
Pamazām nozudis viss zilais gludums,
Un visu apņēms nespilgts rudums.

Dilst dilstot diena,
Un baltie mākoņvaigi krokojas tik veci,
Kā papīrs čokurojas, degts pret sveci.
Riet saule sarkanota —
Kā notiesāta karaliena,
Kas kāpj uz ešafota.

*

Un biezāk tvaiki kopā krājas
Un ciešāk lokā ritinājās
Kā augsti uzvaļņota kapu siena.

Putni klīst apkārt un mulst,
Un pašā dienā gulst,
Izbijies zirneklis
Steidz aši tītavas kopā tīt!

Pārskrien putekļu šalts:
Augšup kāpj balts —
Kur pašķiras mākoņslejas,
Jau redzas zibeņu zobēdejas
Un norīb pērkona baigais bass.

Baiss! baiss!
Atveras plata debesu iela:
Nāk pats varenais,
Četrspārnotais,
Melnais ķerubs, negaisu tēvs —
Un nobīstas zeme un jūra, un gais.

Nāk viņš, sēru un tosu dvesdams,
Ar postu apsedzies,
Ar nāvi apjozies,
Zem platā mēteļa vaimanas nesdams.

Pilns spēka,
Plēš pušu viņš debešus,
Satin mākoņus

Un pārsviež no vienas uz otru debess malu!
Un staigā ar vara zābakiem,
Rībot pa debesu pamatiem,
Ka līgojas visa pasaules ēka.

*

Viņš atver sfēras atvarus
Un izlaiž trejdeviņus virpuļus:
Dzen vētra vētru!
Grūž virpa virpu!
Izšaujas stabi,
Izaug par stirpu ...
Neganta rotaļa! — nāvīgas cīkstes!

Mutuļo rūcošā brāzmā,
Skan svilpieni, ņaudas, pīkstes...
Krāc pērkons, krusa atšņācas
Un cērtošā gāzmā
Uz zemi izgāžas.

Liec līdz zemei bērza zaļo galvu,
Grābj aiz krūtīm miermīli ozolu,
Rausta tam zelta jostu,
Plēš sengadu sūnas no saknēm nostu
Un drāžas tālāk pa āri,
Pa lūstošiem zariem un stenošiem kokiem pāri.

*

Ūdeni kuļot,
Ņem lielo jūru samutuļot;
Ka baltās putās viss vārās,
Ka nobīstas nāras

Un lauza baltās rokas,
Slēpdamās viļņu krokās.

Bet virpuļi norauj līmeņa apsegu:
Atsedz platumus,
Izmēro dziļumus,
Atdara visas bezdibens dangas!

Sakampj pašu jūras gultu
Un vienā sviedienā it kā bultu
Pārsviež krastiem pa galvu pāri.—

*

Bet vēl nav gana:
Pilni dusmu tvana,
Virpuļi metas uz neauglīgāko zemes cilti,
Uz laisko smilti,
Šo spiedošo alvu,
Kas ne zālītei dīgt nav atļāvusi, —
Un pati, mūžam pieplakusi,
Ne trūdējsi nav, ne zaļojusi, —
Tie izrauj ar bedri tās grīdu,
Saceļ to gaisā kā piramīdu
Un pieber ar smiltīm zvaigznēm acis — —

Sasniedzis debesu kāpnes,
Viesuļu tracis
Pašus debešus grauj:
Ielauž mūžības stenderes —
Pašas saules zelta durvis vaļā rauj!
Un sagrābj visu vecās pasaules jumu
Un aiznes sfērās prom kā laupījumu.

.

*

Tad pamazītēm noplok niknā plosma
Un lēn un lēnāk lietus lejup lejas —
Tā bija tikai viena pati posma
Un viena strofa tik no vētras lielās dzejas,
Šās mūža nemierības Odisejas!

Ņem daba smaidot plīvuru no sejas;
Rit lokā tālāk garā laika josma,
Jo mūžībai ir rotāļāties — vaļas:
Kas bojā iet, gar to nav viņai daļas!

PĒC PĒRKONA

Smalks sudraba sietiņš
No gaisa sijā,
Sīcītiņš lietiņš
Ar sauli mijā,
Zib zālē ik dzietiņš
Kā pērļu vijā!

Cik debeši zili!...
Kūp saulē smilts
Un garo sili;
Ved varvīksnas tilts
Uz dievu pili!

VASARAS VAKARS

Tad tuvs top tāls
un tālums tuvu redzas,
kad ideāls
ar dzīvi sedzas —
kā vasras vakars vēls,
kad deg vēl saules kvēls,
bet bālais mēness jau pie debess redzas.

ZEMES MĪLESTĪBA

Kur viņus sien tā neredzamā vija?
Kur divas pretstraumes slēdz harmonija?
Kā ļaujas tulkot saldā mistērija?

Kas ir tas brīns, ko nevar atsegt segot?
Tā burvība, ko iepriekš nepārejot?
Tas ērkšķu krūms, kas nevar sadegt degot?

Viens otru lepnumā un spēkā mērot —
Pusnaidīgi, pusziņkārīgi vērot —
Un tomēr slepu vienam otra sērot. —

Viens otra meklējums, viens otra bēgums —
Pār siržu malām kūso ilgu strēgums,
Bet netiek skūpsts, un netiek rokāsslēgums.

Un tomēr visā laimes paslēptavā

Par tādu brīdi skaistāka vairs nava:
Kad drūmais pērkons iegrimst saules skavā.

Tad pati zeme, laimes pārsaulota,
Mirdz visās zelmes šķiedrās caurstarota,
Ar varavīksnas kroni vaiņagota!

Zem plāni plīvurotās debess zilgas
Tad zelta asarās mirdz visas smilgas,
Bet — ilgas atkal rodas, jaunas ilgas ...

DEBESS MĪLESTĪBA

Tas nav tik vien kā mīļu vārdu paudums,
Nav skūpstu saldums vien, ne glāstu glaudums,
Bet visai dzīvei pārvērpts smalcinš audums.

Kā stari stiepjas dzidro šķiedru rizma
Un krāsās lūst kā varavīksnes prizma,
Un plati plandās žilbinoša vizma.

Cik tur nav caurjusts, pārciests, gāzts un celts!
Cik dārgu asru dzintartraukā smelts!
Cik visusmalkākais vēl pušu šķelts!

Tik viegli uzpūstas tās baltās buras,
Viss it kā vienā dziedziņā tik turas,
Ka bail, ka puteklīts pat nepieduras...

Tad it kā akmens zirnekļaudā kristu,
Uz reizi visi smalkie audi ristu
Un vienā pūsmā visas liesmas dzistu...

Bet, ja patiesi ir apskaidroti gari
Un ja šē dzīvē krīt jau miesas svāri,
Tad caurspīdīgi staigājam mēs arī!

ŠEHĒRĒZĀDES PASAKAS

Es mīlu dodu tev pasakās
Arvienu skaistāk un skaistākās,
Arvienu saldāk un saldākās.

Es visa varavīksnā apkārt tev tīšos,
Es saulē simts krāsās sadalīšos,
Es vakara vēdeklī vaļā vīšos
Un uguns mākoņos izpletīšos,
Kad debesu dārzi zeltaini zied!

No zvaigznes uz zvaigzni lai ceļš mums iet,
No vētras uz vētru iesim skriet!
No mūžības uz mūžību
Es smeļot tiltu metīšu!

Lai ārpus mums nebūtu vairs nekas:
Ne mūža, ne laika, ne pārejas —
Ne maldu, ne sājpu, ne dzīvības —
Tik ap mums un virs mums lielais nekas ...

Mazs pūtiens — un liesmas izdzisa;
Rīst dziedziņš — un dvēsele pārtrūka,
Ak, ikdiena! ikdiena! ikdiena!

SAULES DĒLS UN MĒNESS MEITA

Saules dēls un mēness meita,
Eita sapni sapņot, eita!
Sapni, kāda vēl nava,
Sapni, ko zvaigznes tik zin
Un teikas tumši min,
Bet kas tiks skaists un cēls,
Ak, mēness meita, ak, saules dēls!

Saules dēls un mēness meita,
Eita zemi meklēt, eita!
Zemi, kuras vēl nava,
Zemi, kur ausis nav rīts,
Kuras veids vēl tumsā tīts;
To redz tikai jūsu acu kvēls,
Ak, mēness meita, ak, saules dēls!

Saules dēls un mēness meita,
Eita ceļu staigāt, eita!
Ceļu, kura vēl nava, —
Ak, ilgi jums jāstaigā!
Vai kritāt jau ceļmalā?
Cik lūstošais skats jums žēls,
Ak, mēness meita, ak, saules dēls!

MIRSTĪGAIS

Mirstīgais,
Sēsties, ja tev ir ļauts,
Pie dievu galda,
Iegaršo nektāra veldzi
Lēni, lēni —
Kā pilītes rāsas!
Sūc to ar salmiņa stiebru,
Sūc to, tikko sniedzot,
Sūc labāk, nesniedzot viņu, —
Tiks tev ambrozijas saldes,
Tiks tev elpot tik smaržu,
Tiks tev mūžam ko minēt
Bet vai!
Vai!
Vai! ja tu dzertu nektāru malkiem,
Ēstu ambroziju ēzdams —
Beigta tev veldze mūžu mūžam,
Nav vairs ko gūt,
Nav vairs ko zaudēt,
Tikai vai!

KARSTĀS DIENĀS

Kur palicis putošais pārgalvis?
Kas noticis ir ar strautu?
Kas to bargi norājis
Par steigšanos neatļautu?

Nu ietekās viņš mierīgi glukst
Un zin, ka straujumu valda,
Tik meldrājā vēl žēli čukst:
«Ak, maldos bij dzīve tik salda!»

Un izsīkušā upītē
Līdz dzelmei dibens rādās,
Neviens tur pērles vairs nemeklē,
Sen zināms: nava tur tādas!

Vēl rozes zied saulesarkanās
Kā laimes pilnas dienas,
Tik ēnā gudras efejas
Ap aukstajiem akmeņiem slienās.

Un rozes atkal! nu rozes vēl,
Pār žogiem pāri tās sniecas!
Un rozes pie pašām kājām kvēl,
Bet — kas pēc viņām lai liecas!

Laiks aizplūst kā smaržu mutulis,
Zied dzīve kā puķota pļava.
Pats pēdējais pumpurs uzplaucis,
Tik — vijolīšu vairs nava.

Un vēl kā nava, un vēl kā žēl:
Mēs jūtam kā iztrūkumu —
Ak, nava lielajā pilnībā
Vairs svaigu pieplūdumu.

Un klusi no nīcības zīmoga
Kaut kas jau apzīmēts tapa —
Un kaut kur spilgtajā zaļumā
Krīt pirmā dzeltenā lapa. —

NOGURUSI ROZE

Vēl lakstīgala nebūt nav galā,
Un paipala pļavā triec, ka triec,
Vēl saules meita zelta galvu
Pie zemdēla zaļajām krūtīm liec, —
Ko viena pati tu saulgozes malā
Salsti kā salā?

Vēl zīlei tik daudz ziņu, ko vēstīt,
Un mežā vēl zilie zvaniņi zvana,
Pat saldākās dziesmas vēl dziedātas nava,
Vai tev tikai vienai klausīties gana?

Pret žogu muguru atspiedusi,
Tu mirsti klusi.

SAULES VERDZENE

Kā melna verdzene vijīga
Pret sauli ēna klanās,
Un pakaļ no bijīgā tāluma
Tā viņu vienmēr pavada
Un visādi izpatikt manās.

Bet drīz tā, augdama augumā,
Sāk melna un melnāka plesties,
Un, nometot sauli no sēdekļa,
Tā nikna un ļauni pārdroša
Grib pati par valdnieci mesties.

Bez dienas baltā sudraba,
Bez saules gaišā zelta
Tai visā tumsas lielumā
Un visā haosa aukstumā
Būs veļu valstība celta.

RAUD RUDENS

ATSTAROJUMS

Tik dzestri un tik rēni:
Ne cerējums, ne solījums,
Tik bāli dzeltens zaigojums.
Vēls rudens saules starojums
Vēl redzas debess malā —
Kā tālu dienu atspīdums,
Kad viss jau galā.

Tik klusi un tik lēni:
Sāk sarkanlāsots lietus līt,
Krīt lapas zemē, krīt un krīt,
Ko raitais rudens ņemas šķīt
No paša dzīves koka!
Kas šodien ir, vairs nebūs rīt,
Tik aša nāves roka!

KAD LAPAS VAIRS NEPLAUKST ZAĻĀK

Kad lapas vairs neplaukst zaļāk,
Bet top jau sarkanīgas,
Tad putnu dziesmas jo skaļāk
Skan it kā trūkstošas stīgas:
Skrej projām bezdelīgas
Pār jumtu atvadoties.

Tik saules puķes vēl skatās
Uz skrejošiem mākoņiem —
Skumst brūnās acis tām platas
Zem zelta plakstieniem:
No skrejošiem bēguļiem
Tās nespēj vairs turēt neviena.

MIRSTOŠAIS GADS

Un klusi maigais rudenis
Kā savam mīļam radam
Sāk raibas rotas projām post
Un vienu ņem pēc otras nost
Tās nogurušam gadam:

Viņš raisa pļavās izstieptās
Zaļzīda zāles dzijas
Un satin visas kamolā
Un ogu krūmiem noraisa
No zariem pārļu vijas.

Viņš visus kokus atlapo
Un ziedus atvainago,
Nem zelta kroni saulgriezēm
Un sarkanzīdu magonēm
No pleciem raisa smago.

Un satin sārtos plīvurus
No rožu debestiņām
Un loka Austras dzīparus,
Gar debesmalu izstieptus,
Uz zelta tītaviņām.

Tad lielās viņš kā mantinieks
Ar savām gūtām pļaujām
Un zeltu grābj un purpuru
Ar bakhantisku reibumu
Un kaisa pilnām saujām.

Jau kūso dzīru ekstāze
Pār vīnlapotiem žogiem,
Kas gaida vētras mūziku,
Jau vēju sveces sadegtas
Pa visiem debess logiem.

VĒL SAULĪTE

Vēl saulīte skatās ap stūri
Tā zagšus un paretī,
Bet ciešāk jau sedzas mūri
Ar efeju mēteli
Pret salu un ziemeli.

Vēl vasara ziedu gaida
Un nevar iztikt bez tiem,
Bet rudens jau skatās, pilns naida,
Ar nespodriem skatieniem
Zem mākoņu plakstieniem.

Un ziema zemi jau krāso
Bez ziedu, bez izredzes,
Tik baltā sniegā vēl lāso
Sārtasiņu pilītes
No mirstošās pīlādzēs.

RUDENS KRĀSAS

Pūš asais ziemeļis
Ikdien no vietas,
Ar tālo sauli mēnesis
Vairs nesaietas.

Nav ziediem krūtīs vairs
Ne sulas lāsas!
Pa zemi staigā nāves dairs
Un izdzēš krāsas:

Bāl spēka zaļojums,
Zūd ilgu zilums!
Spiež smagi leņup gaisa jums,
Dziest uguns šķilums.

Kalns slēpjas, miglas skauts,
Biezs tvaiks tin lejas

Kā uzvērpts pelēks zirnekļauds
Uz mironsejas!

Un pirmais sniega klieds
Uz zemi slapa
Kā nomests baltais ceriņzieds
Uz mīlas kapa.

VAI, ZEME!

Tu projām dod putošos strautiņus
Un kreimenītes, un vizbulītes
Un noraisi zilzaļās sapņu vītes,
Ak, zeme, mīļā zemīte, vai!
Tu saki: «Lai!
Lai sapņi iet līdzī jaunībai,
Ne sapņot, bet baudīt būs dzīvībai!»

Nāk vasara rūcošiem pērkoniem,
Nāk ziedēdama ar sarkanām rozēm,
Nāk tvīcēdama ar saules gozēm,
Ak, zeme, mīļā zemīt, lai —
Vai nepalikt tai?
Tu ļauj arī aiziet vasarai:
«Ne baudīt, bet strādāt būs dzīvībai!»

Nu atnācis zeltrocis rudenis,
Un rožu vietā astras stājas,
Zem plāvēja sirpja kūļi klājas,
Viss ziedots jau veļu dievībai,

Vai, zemīt, vai!
Kas atliek tev dot vēl dzīvībai? —
«Ak, vairāk kā strādāt der atzīt tai!»

Nāk ziema ar ledu un atziņu!
Viss baltos kristālos pārvērsts ārs:
Ar veļu puķēm pilns miroņdārzs!
Vai atzīt nav dzīvot vairs dzīvībai?
Vai, zeme, mīļā zemīt, vai!
Tu nolīkt ļauj baltai galviņai:
«Ne dzīvot, ne atzīt, tik sapņot — tai!»

ATLAUZTS ZARS

Kāds atlauzts zars vēl karājas
Bez spēka un bez cerības:
«Ak, zaļot vēl tik mirkli!»
Bet tālu viņa pavasars,
Un ieslīps rudens saules stars
Jau cilā spožo dzirkli.

VAIRS NEPELD

Vairs nepeld debesu dzīlē
Pa dzidri ne mākonīts ...
Neviens vairs ne cieš, ne mīlē —
Tik vīstās vēl vasaras vīlē
Rets nosalis circenīts.

APIŅU PUTNIŅŠ

Viens bēdīgs putniņš apiņos dzied:
Nav gana! nav gana!
Vasara nāca un aizgāja —
Ne mana! ne mana!

Es kronīti sevīm nopinu
Vai reižu ciku,
Uz lielā dzīru mielasta
Es neaiztiku!

Tur putni dziesmu dziedāja —
Tik citu! tik citu!
Es klusi savā pazarē
Ar spārniem situ. —

RAUD RUDENS

Šis ziedonis aizgājis,
Šis ar, šis arī!
Vējš bēru meldiņu
Velk gari, gari. —

Vējš savu dziesmu dzied
Tik žēli, žēli:
Ko meklē ziedoni
Vēl vēli, vēli?

Vai tu vēl paslēptus
Kur ziedus šķiti?

Vai neredz pārnākam
Bez ziedu biti?

Vai kādas cerības
Vēl sirdī slēpi?
Vējš lapas projām nes
Ar pilnu klēpi. —

Un kurmis dziļāki
Jau zemē rokas,
Slēp klusāk dvēselē,
Slēp savas mokas. —

Ko lūkojies, ko sēd
Uz pakalniņa?
Pār tevi — skumdama
Tumst debestiņa.

Ne tikvien nobālis
Kā debess zilums,
Caur visu dabu iet
Kā mēnessdilums.

Grūts smagums uzvēlies
Spiež dzīves dziņu;
Ķer rokā ledutiņš
Jau ūdentiņu.

Pa biezo miglāju,
Pa slapjo ceļu

Lēnītēm aizjājam
Redz rindu veļu. —

Viss klusi aizgājis,
Viss veikts, viss vītis!
Pie sētas atspiedies,
Raud rudenītis.

PATVĒRUMS

Vēl atraudziņa piekļaujas
Pie nokaltuša zara,
Kas stāv un it kā gaida vēl
Uz to, kas bij, uz to, kā žēl:
Uz zaļa pavasara.

Tik tukša pagājība šķiet
Un nākotne tik drūma,
Un taču slēpjas dvēsele
Aiz tā kā rudens magone
Aiz kaila dadžu krūma.

LAZDA UN OZOLS

Pa gavēni agris priekš ziedoņa —
Zied pilna ar pakariem lazdiņa
Kā izšūta sarkanās vīlēs.

Un, kad tā ziedēt beigusi,

Tad vēlu jau pret rudeni
Stāv ozols zelta zīlēs.

Laiks, saule un vējš tos izšķīra,
Kā tie arī zināt varēja,
Ka tie viens otru mīlēs!

ĒRKŠĶU ZARS UN LIEPU LAPA

Tas pats vien ziedonis tas bij,
Kas tos bij audzējs,
Kas visur zarus kopā vij,
Bij arī viņus draudzējs.

Viņš bij aiz sētas ērkšķu zars
Un viņa — liepu lapa.
Kad nāca siltāks saules stars,
Tie abi tuvi tapa. —

Cik viņa maiga, tik viņš ass
Uz savas nepiekāpes;
To mīla nebij cits nekas
Kā sāpes, tikai sāpes.

NEAIZMIRSTELĪTE

No lielajām puķēm atmesta
Tu, neaizmirstelīte;
Tev tā vismazākā galviņa,

Bet tā vislielākā atmiņa,
Tu strauta raudulīte.

Tu atmini gan, kā notikās:
Bij sapnis — sen tas jau bija:
Tur divi kopā atsēdās,
Kā zelta zāle krustojas,
Tās matus ap pirkstiem viņš vija.

Tur tauriņš garām paskrēja
Un skudriņa aiztecēja,
Bet skudriņai maza atmiņa,
Un tauriņu vēji aizpūta —
Ir mīla bij aiznesta vēja.

Vējš līdzī aizpūta atmiņas —
Gan nāca ziedons, gan rudens:
Sen zelta zāle atlicās
Un mati iz pirkstiem izvijās,
Un viss tapa tukšs un gludens!

Tu vien tik vēl esi, kas palika,
Un tu turpat vēl mīti,
Vēl tev tā vismazākā galviņa
Un tā vislielākā atmiņa,
Tu neaizmirstelīte!

Iz zilajām actiņām asaras plūst,
Plūst asaras tavas — un manas!
Tās tikmēr plūst un nenožūst,
Līdz tās par zelta redzītēm kļūst

No garas raudāšanas.

LAUKU LORELEJA

Reiz bija saimniekmeitiņa
Un kaimiņos saimniekzēns,
Viņa balta kā rītausiņa,
Viņš melns kā čigānēns
Un vienmēr viņa smēja,
Tā lauku Loreleja,
Vienmēr un nezin par ko!

Tai mati zeltaini bija
Ar sarkanu atblāzmu,
Tos viņa ap pirkstiem vija
Kā kausētu dzintaru:
Ko tā tur iekšā sēja,
Par ko tā saldi smēja,
Tā saldi smēja par to.

Zaļš guntiņš acīs tai dedza,
Salddegošs acukvēls,
Kaut plakstieni guntiņu sedza,
To manīja saimniekdēls:
Un sirds tam kustin kusa,
To bēdza miegs un dusa,
Viņš zvērējās bojā iet.

Bet viņa nepavēra
Ne acu kaktiņu
Uz viņu, tik bāla un sēra,

Nedz pagrieza austiņu.
Viņš bālēt izbālēja,
Bet viņa tik smēja
Un nepārstāja smiet.

Tad viņš — kaut sirdī dragāts —
Reiz beidza asaras liet:
Viņš bija bagāts, tik bagāts,
Un tāds nevar bojā iet;
Viņš sievu noprecēja,
Tā nebij — Loreleja,
Nu viņa reize bij smiet.

ZIŅKĀRĪBAS ŠALKAS

Tu esi brīvais gaisu vējš,
Es — zemē iemīta lapa, —
Vai mani uzcelt būsi spējš
No mana kapa?

Ak, nomirušo augšā ceļ
Gan tikai brīns!
Uz izdeguša kalna zeļ
Vissaldāk vīns!

Vai laimei tik daudz spēju rokās,
Kas viņai klausu?
Vai prieka vējā katra lapa lokās,
Pat tā, kas sausa?

Vēl tikai ziņkārības šalkas
Spēj mani saviļņot:
Vai laime arī rūgta kausa malkas
Spēj pārsaldot?

NEŠĶIRAMI

Tik nešķirami
Mēs viens pie otra deram klātu,
Kā puķes galva kopā der ar kātu.

Mēs divas liesmas,
Kas kopā deg uz viena ziedokļa,
Dziest viena — otram nav vairs spožuma.

Mēs atkal tiktos,
Kaut katris reiz uz savu pusi ietu —
Kā baltais rīts ar sarkanotu rietu.

Un, veidos šķirtniem,
Mums bezveidībā kopā plūstu ceļi,
Kā rudens miglā kopā saplūst veļi.

EJ PROM!

Ej prom! Es pati gribu tevi biedēt:
No sapņu mulsuma tev jāatjēdzas,
Kā vējš es gribu padebešus klievēt,
Pirms tie kā negaiss kopā nesastrēdzas.

Ej prom! Jau visas jūtas cauri justas,
Nav vairs ne sīkas lapiņas, kas zeltu,
Ne dzīves dīglītis vairs nepakustas,
Ja ziedus meklētu, tik ērkšķi dzeltu.

Vairs nespēj gurdā saule debess zeltīt,
Ne nobālušā Austra rītus sārto,
Tik tumšas ēnas pagātne spēj veltīt,
Bet dzīve bijušo vairs neatkārto.

Nē, paliec!
Lai visus dzeloņus tev sirdī duru
Un visu slogu tevīm uzveļu,
Lai visas sāpes, cik vien valdā turu,
Kā smagu klēpi tevīm nosviežu.

Ja tu caur asarām tad redzēt vari,
Kas vienu mūs pie otra tomēr saista,
Tad zini, ka tā mīla ir arī,
Un zini — cik tā liela ir un skaista!

MĪLĪGĀ MAĢIJA

Viss ir tāpat kā senāk vēl,
Tāpat vēl atmiņu spožums kvēl,
Lai cik tas asarās slapa.

... Bij zaļgana maija pusgaisma,
Mūs ievērpa mīlīga maģija —
Ne jautāts, ne atbildēts tapa:

Skats skatu sastapt vairījās,
Pusviru bij dvēseles durvtnas.

Šad tad kāds nobijies pusvārduš
Kā dzelmē iemests akmentuš
Pār lūpām pārtaists tapa ...
Es jutu sevi tik maziņu,
Es visa pie pirksta tev pielipu

Kā slapja rožu lapa.
Nekas, nekas vēl aizmirsts nav,
Un mēs tik tuvu, tik tuvu jau
Pie kapa.

VIENA ODZIŅA

Viena pati, visupēdējā,
Sarkana, sarkana odziņa
Dārzā pie kaila krūmiņa
Pāri vēl palikusi.

No vasaras vērijiem putniņiem,
No rudens vējiem un negaisiem,
No salas un no puteņiem
Tā tversmi atradusi

Un dziļi ielīdusi
Starp sīkiem, smalkiem zariņiem,
Aiz ērkšķu asajiem dzeloņiem.

Nāc nu, tu mans sirdsdraudziņ, nāc!
Nāc, ēdīsim katrs pusi!

PRIEKŠ TŪKSTOTS GADIEM!

Aiz tālu tālēm,
Aiz mūžu mūžiem,
Aiz miņu miņām
Skan tavi vārdi:
«Es tevi mīlu. —»

Bij vasaras nakts;
Smagsmaržainā dārzā
Pilmēneša gaismā
Man šalca ausīs
Kā pārļota aka:
«Es tevi mīlu. —»

Mēs gājām blakām,
Es nemanīju ...
Pār tevi pāri
Es raudzījos tālē —
Pār tevi pāri
Es skatījos dziļi
Likteņa acīs:
Pār tevi pāri
Es dzirdēju steidzam
Skrejošo laiku,
Bēgošo laimi — —

Aiz tālu tālēm,
Aiz mūžu mūžiem,
Aiz miņu miņām
Skan atkal tie vārdi:
«Es tevi mīlu. —»

PIETĀ

Atmiņu tēlam
Tik cēlam —
Uz aukstajām krūtīm es uzlieku
Savu skumju melnrožu vainagu.

Atmiņu tēlam
Tik žēlam —
Es iedegu gaišu svecīti,
Tam priekšā savu dvēseli.

Atmiņu tēlam
Tik vēlam —
Kad negrib beigties vairs baigā nakts,
Būs mana mīla liķa vakts.

TIK SAPNĪ

Tik sapnī, tik sapnī —
Sirds vaļā veras ar vēlumu,
Jo dienu saltās runās
Tā ietērpta it kā bruņās
Un atbild kā bite ar — dzēlumu.

Tik sapnī, tik sapnī —
Tā rāda brūču kvēlumu,
Par kuru tā dienu vīla,
Un ugunis pretī šķīla
Kā akmens pret cirvja šķēlumu.

Tik sapnī, tik sapnī —
Tā nomet lepno cēlumu;
Un vai tu tad mani un jūti,
Cik karsti uz tavu krūti
Tā izraud visu žēlumu?

PUĶES SNIEGĀ

Divas puķītes vien vēl mežā zied,
Kur viss jau vītis un salis ciet.

Kā apaļi kausiņi iemītas,
Iet sniegā divējas pēdiņas.

Gan nespēj tās viena otru tiekt,
Vējš nespēj tām galviņas kopā liekt.

Bet nezina kā ir gadījies tas,
Pavisam tuvu tās satiekas.

MANS DRAUGS

Saule laidās, un tosaini tvaiki plūda —
Tumsas nezvērs žāvājās, saplēsis dienu;

Dvēsele mana, juzdamās plosīta līdzī,
Glābēju sauca.

Bargajā naktī iedegās mīlīgas zvaīgznes,
Cita pie citas tās atvēra mirdzošās acīs;
Nakts tikai manī — nebīj man savas zvaīgznes,
Nebīj man drauga.

Karstā pusdienas kvēlē es tvīkdama gāju,
Nebīja lapota koka, kas, paēnu dodams,
Zarus tāli izpletis, aīcinātu:
«Sēdies zem manis!»

Atnāca draugs man — nāca ar mīlas vārdiem,
Ir nu man zvaīgzne — ir nu man lapotais koks
Nespēj viņš tomēr vairs saraut tīklu ap mani,
Austu no šausmām.

Ak, man uzbērs uz krūtīm smago zemi!
Puķes ar sīkajām saknītēm man virs kapa
Spīdīs tik dziļāk un dziļāk vien mani zemē,
Neglābs vairs draugs!

SAULE UN MĒNESS

Sen, sen!
Kad saulītes spožums norīetējis,
Sāk staīgāt bālais mēnesis
To ceļu, ko agrāk negājis,
Sāk meklēt sauli ar bēdām.

Sen, sen!
Kad debesu zilums izbalējis,
Mirdz mazs, balts staru laukumiņš:
Vēl saules meitas lakatiņš
Guļ nomests starp mākoņu grēdām.

Sen, sen!
Kad vakara zelts jau sarūsējis,
Kvēl sarkans pēdējais dzisums
Kā korallu kreļļu risums,
Kas izbiris saulei pa pēdām.

Sen, sen!
Kad mākoņu sudrabs sapelējis,
Nu mēness tumsā atnācis,
Nu staigā bālais vienpatis
Viens pats ar savām bēdām.

NAKTĪ, DZIĻĀ NAKTĪ

NAKTĪ, DZIĻĀ NAKTĪ

Naktī, dziļā naktī
Neviens tevi nedzird,
Izskan un aizskan
Tavs dvēseles kļiedziens
Naktī, dziļā naktī.

Naktī, dziļā naktī
Neviens tevi netur:
Eji un aizeji!

Zūdi un pazūdi
Naktī, dziļā naktī!

TU BALTĀ JŪRA, VAI DZIRDI?

Tu baltā jūra, vai dzirdi?
Pilna trausmu un steidzības,
Tu vilņos tālāk velsies
Un kritīsi, un celsies ...
Liels, sāpīgs miers man sirdī,
Man vien nav jāsteidzas.

Tu zaļais mežs, ak, klausies!
Tev kuplā vainagā
Vīts sulas pilnais zaļums,
Tev putnu dziesmu skaļums,
Viens koks tik tavā dārzā
Kails pašā vasarā.

Tu zilā debess, skaties,
Kas saņem un aizvadi
Pār savu zelta plienu
Ik austošo, rietošo dienu:
Kāds āvējs man kurpes raisa,
Mana gaita ir izbeigta.

VIENS

Tu biji viens, tu esi viens,
Nu pārrauts katris pavediens. —

Kādēļ tev krūtīs vēl ir sirds?
Ej skaties vien, kur zvaigznes mirdz!

Kad tu neviena nepazīts,
Tavs draugs būs sudrabmākonīts.

Un mēness, zvaigžņu valdinieks,
Būs brālis tev un padomnieks.

Tev bezgalība durvis vērs,
Tur sāpēm, priekiem citāds mērs.

Tu būsi viens, tu būsi viens,
Nu pārrauts pēdējs pavediens.

IZDZIEDĀTA BALĀDE

Izdziedāta, izskanējsi
Grūtsirdīgā, saldskanīgā
Balāde par tālām ilgām,
Balāde par raibām dēkām,
Dziedāta pie ugunskura
Ziemas tumšās, vēlās naktīs,
Izdziedāta. —

Tvīkstošs gurdums, sūcošs saldums —
Galvu sliet pie mīļām krūtīm —
Ārā sals un nakts, un vētra,
Iekšā, ak, cik maigi, silti!
Paradīzes laimes dvesma

Pilda visu kluso telpu —
Galvu sliet pie mīlām krūtīm...

Apdzisušas maigās gunis,
Apgāzti ir dievu galdi,
Izlijuši nektārkausi,
Bālais mēness skatās logā,
Skatās aukstā, tukšā telpā ...
Izdziedāta, izskanējsi
Grūsirdīgā, saldskanīgā
Balāde par seno mīlu,
Izdziedāta. —

GABAL' PA GABALAM

Ja arī kāds prieciņš reiz nāca,
Tas sēdās tik durvju priekšā,
Pie manis tas nenāca iekšā.

Ja liktens man arī ko lēma,
Tas visu atpakaļ ņēma:
Gabal' pa gabaliņam.

Kā neredzama roka
Plūc lēni lapu pa lapai nost
No mana dzīvības koka.

Drīz visi sapņi būs gaisuši
Pa lauku un pa vēju
Kā aizpūsti pieneņu putekli.

Un pati dzīves balva
Būs beidzot tik kaila noplūkta
Kā sētmalā magones galva.

PENELOPES AUDS

Garās un klusās naktīs kad raudu,
Es lēni attinu savu dzīvības audu,
Pilnu mezglu un režģu, un sājpu, un malda, un
ziega.

Garās un klusās naktīs bez miega,
Pamazām velkot ārā diegu pēc diega,
Es izārdu savu Penelopes audu!

Garās un klusās naktīs es atzīt jaudu:
Viss darbs un viss mūžs ir bijis viens vienīgs
par velti —
Man nestiept vairs otrreiz savu telti!

NAMDARI

Balss uzsauc man cieta un skarba:
«Nu diezgan tava veltīgā darba!
Ko nespēj tu ar savu spēku —
Tev citi cels nu drošāku ēku. —»

Jumj tumsa man jumtu,
Lai mūžam es skumtu,

Ceļ sēras ap mani sētu,
Lai vairs es neredzētu
Ne raibās puķes, ne zaļo zāli,
Ne tālo tāli —
Un rokam dziļu, nepārkāpjamu grāvi
Es redzu nāvi.

VAI VĒL TĀPAT

Vai vēl tāpat kā senlaikā
Tu tici, mīli un cerē?
Vai sapņu putniņš tev pagalmā
Vēl purpura pārklītī perē?

Vai ziedonī vēl tev atvērts logs
Priekš ilgu bezdelīgām?
Un rudenī vēl apvīts žogs
Ar sarkanzeltainām stīgām?

Vai, augsti viļņus veļot, iet
Vēl tava jūtu selga?
Vai tu nemaz vēl nenogied,
Ka nelga esi? nelga!

Vai kaut jel kas tev palika,
Ko glābt un glabāt spēji?
Vai doma kā sēkla uzplauka?
Ko tu uz akmeņiem sēji?

Ko vēl no tukšā trauka dzer,
Ar dzīvi dzīrojoties!
Pirms nāk un cits tev durvis ver,
Pats labāk projām proties!

VIENS PILIENS

Viens piliens asins manī palicis
No dzimuma, kas lepnis, vispavēlošs,
Pa dzimtu dzimtām vēlāk izvirtis,
Kā upes straujums seklē izsīcis,
Viens asins piliens — īsts un sarkankvēlošs.

Gan dzīve, devīga ar ikdienību,
Ir mani vēlāk neatstāja bešu,
Tā jauca manu krāsuspilgto gribu
Ar savu trulību un pelēcību
Un mani darīja man pašai svešu.

Un tomēr, ja no manas īstās rasas
Man asins pilīte, kaut ar tik viena,
Lai visa dzīve tad man pelnu diena,
Lai mirkst mans mūžs kā upē slīkons bāls,
Reiz iedegšu es visas savas krāsas, —
Tik mana nāve būs mans karnevāls.

DEBESU PAĢIRNIEKS

Mūzas dēla kambarītis
Nava celts no namudariem,
Nē, tas pārklīts, vīts no zariem,
Tur viņš sēd kā paceplītis.

Telpas tiešām nava plašas —
Mājas stūros ērkšķu balsti,
Tomēr pietiek i tās pašas
Uzcelt nākamības valsti.

Nokvēpusi lampas skārda,
Galdiņš, virsū poda suķe:
Tanī kā uz burvju vārda
Uzzied teiku brīnumpuķe.

Viņa patvērums un glābiņš,
Viņa sēja, viņa pļauja:
Labam vīram — viena sauja,
Krietnai vētrai — viens pats grābiņš.

Lieli vēji bargās sejās
Mājai apkārt pūš ar tauri,
Mazie vēji staigā cauri,
Apmet kūleņus un smejas.

Krāsnes nav, ko aizkurināt,
Vēji šķirbās pirkstus baksta,
Rūtīs ledus burtus raksta:

«Tāds grib zemi aizdedzināt!

Tāds kā ronis ledus laukos,
Saldams zili blāvs no sejas,
Lielās, ka tam nektārs lejas
Pantu perlamutra traukos.

Staigā vienumēr ar velgām,
It kā apmedotām lūpām,
Tāds nu vai pie smagiem žūpām
Skaitāms, vai pie viegliem nelgām.

Lāga ļaudīm tāds par joku.
Gudrie atmet tik ar roku:
Dzīvē nav nekā tik lieka
Kā šī debess pagirnieka.»

DZEJNIEKA ACIS

Ko dzejnieka acis uzskata,
To apņem dīvaina burvība,
Tam jāraud — un nezina par ko.

Un, kas no dzejnieka rokām glausts,
Tas staigā it kā sapņos austs
Un sapņo — nezina par ko.

Kas dusējis dzejniekam reiz pie sirds
Tas jūtas kā no dzīves šķirts,
Tam jāmirst — un nezina par ko.

DZEJNIEKA SAPŅI

Cik tur sadegušu sapņu!
Cik tur izplēnēju domu!
Ak, cik izkurtušas gribas,
Asrās noslāpušas mīlas,
Apsvīlušas fantāzijas!

Kakts tam piebērts pilns ar zvaigznēm.
Kas vēl nava spīdējušas,
Otrā kaktā mēnestiņi,
Trešā saules juku jukām —
Nelēkušas, norietušas. —

Ceturtā viņš pats tas valdnieks,
Drudzis acīs, kāsus krūtīs,
Gauž un gauž pie spalvas kāta,
Valdnieku drīz valdīs tārpi,
Vīdamies caur acu dobēm.

TE SĀKTA, TE ARĪ NOBEIGTA!

Te sākta, te arī nobeigta —
Kā vidū pašu pārrauta,
Te mana dzīve ir visa!

Tik sīka un tik niecīga,
Kā putniem, skrejot virs ezera,
Iz spārna spalviņa rīsa!

Tas vārds, kas bij vēl jāsaka,
Uz lūpām saistīts palika,
Kā sirds lai neizmisa!

Tik mirdz vēl mana atmiņa
Kā maza mēnessmaliņa,
Pirms viņa gluži dzisa.

BALTĀ SPALVA

Sen sapņi projām uz saules pusi;
Dzīve līdz aizgājusi —
Dziesma vien palikusi!
Kā spoža, balta spalviņa,
Kas gāju putnam iz spārniņa
Skrejot ir izkritusi.

DZIEDONIS

Nu arī dziesma galā!
Un pats tu grimsti viņai līdz,
Kā zemē rietot auseklīts
Grimst lēni debess malā.

PIRMAIS SNIEDZIŅŠ

No pirmās vieglās pārslīņas
Jau galotnes sāpīgi saraujas,
Un dusmīgs mazais kadiķis
Stāv, adatu apkakli sacēlis,

Ik zariņš purinājās.
Bet sniedziņš klusi krīt un krīt,
Sāk visu savā segā tīt,
Jau mežmala balta klājas. —

Ko rudens vēji vēl atstāja,
Nu nokrīt pēdējā lapiņa,
Un skuju plakstienos asaras
Mirdz pus' jau ledū pārvērstas,
Ne putniņa kailajos kokos!
Ikkatras dzīvības zīmes trūkst,
Tik viena balta čūska tūkst
Un vijas savos lokos!

Jau aizsegti visi taciņi,
Jau balti top visi celiņi,
Kas veda pa puķaino zāli
Uz saulaino, laimīgo tāli. —
Bet sniedziņš krīt un krājas.
Un, cik tavs sapņu plašums dilst,
Tik mīkstais mūris milst un pilst,
Un acīm priekšā klājas.

Jau visas pēdas izdzēstas,
Vairs nepaliek ne atmiņas —
Bet sniedziņš krīt biežāk un biežāki,
Sedz visu dziļāk un dziļāki
Ar maigu nežēlību —
Bez vētru, bez sīvu cīniņu,
Bez pretošanās, bez asaru
Redz visur padevību.

Loks šaurāks un šaurāks savilcies,
Tu soli pa solim atkāpies,
Tev paliek tik tavas mājas;
Bet sniedziņš vēl nenostājas;
Lai tevi atpakaļ stumtu,
Viņš kāpj pār tavu žodziņu,
Viņš aizklāj tavu lodziņu,
Viņš gulst uz tavu jumtu.

Tu sēdi nu savā istabiņā,
Bet drošs tu neesi arī vairs viņā:
Skat' spogulī savu galviņu,
Rau, to ar savu baltumu
Jau sedzis pirmais sniedziņš,
Bet nu nav tālāk izejas —
Pēc tā vairs nenāk it nekas,
Kā vien — tas dziļais miedziņš.

HARMONIJA

Tu brīnišķīgi saldā harmonija,
Kas vakaros slēdz puķu kausiņus,
Kas krustus sedz kā zaļu lapu vija,
Ņem arī man iz krūtīm dzeloņus,
Tu brīnišķīgi saldā harmonija!

Nes šurp man vienu zaļu lapiņu,
Kā Noasam reiz nesa balodītis,
Lai, viņu redzot, es vēl ticētu,

Ka nav mans dzīves koks līdz saknēm vītis,
Nes šurp man vienu zaļu lapiņu!

Ak, stiepjaties, jūs, neredzamās rokas,
Kas katram vētras negaisam liek rimt,
Kas jūras pieri izgludina krokas,
Ak, glābjat arī to, kas taisās ļimt, —
Ak, stiepjaties, jūs, neredzamās rokas!

Aud, harmonija, manu dzīves loku,
Aud atkal kopā to ar mūžību,
Nem nogurušā spēlētāja roku,
Lai izviļ stīgām beigu akordu,
Aud mani, kopā aud ar mūžību!

DVĒSELES DIENDUSA

Aijajā mūžībā!
Dvēseles diendusa
Rožainā spilvenā!

Uz pirkstu galiem laiks garām iet...
Ej celies! tver aši laiku ciet!
«Tik reti, tik īsi tas smaida!»
«Lai smaida.»

Iet posts ar troksni brāzdamies
Kā kritums pār klintīm gāzdamies,
Bēdz! briesmas un negaisi baida!
«Lai baida.»

Klau! nāve zagšus durvis ver,
Jau kaulu kāju pār slieksni sper —
Un nostājusies gaida. —
«Lai gaida.»

Aijajā mūžībā!
Dvēseles diendusa
Rožainā spilvenā.

IDEĀLAM PIE KRŪTĪM

Kad būs man rokā sākts,
Ko saslēgt dzīves jostu?

Cikreiz jau atstumta nostu,
Cik reižu atkal tuvu
Pie ideāla es kļuvu!
Ko zaudēju?
Ko guvu?
Ik naksniņā
Mana dvēsele apstaigā
Kā rudens mēnesis druvu.

Ak, dvēsle, tu gursi
No ilgām ceļa jūtīm,
Teic — kad tu dusēsi
Reiz ideālam pie krūtīm?

PRET RĪTU

Pār mani vien, dusa,
Tu pārlaidies pāri
Un manus plakstienus
Neaizskāri.

Kad nedevi dusēt,
Ko vietā devi?
Ko vairs man vajga!
Es atradu sevi.

Un maigi, maigi
Es izvilku šķēpu,
Ko ilgus gadus
Sev sirdī slēpu. —

Un klusi, klusi
Ap mani tapa
Kā klusums no laimes,
Kā klusums no kapa. —

Spīd zvaigznes spožāk
Uz rīta pusi,
Spīd dvēsele, nakti
Pārcietusi.

Kā lapa no puķes
Rīst dzīve no malda,

Es zinu to stundu,
Kad nāve salda.

ZEM SAULES RIETA

Mani, kas drebēja dzīves salā,
Mani, kas tik daudz cieta, —
Iznesiet mani mūža galā
Zem saules rieta!

Tā saule, kas nedzīvos logos kvēl,
Kam šķiroties visu galotņu žēl,
Tā arī paliks pie manis vēl!
Kad viņa pār manu ķermeni ies,
Es jutīšu — viņa kavēsies:

Tā manus stingušos pirkstus tvers
Un katrā zelta gredzenu vērs;
Un maigākus, arvien maigākus,
Par tauriņspārniem vieglākus
Tā sarkanus zīda plīvurus
Uz pleciem man klās.

Tā vaigā man katru grumbiņu
Un katru asaru celiņu
Ar zelta ūdeni izmazgās,
Ar ētera audiem susinās
Un manus ēnainos plakstienus
Kā puķu bārkstainos kronīšus
Ar purpura putekļiem piebirdinās;

Un beidzot vēl sies
Ik matu galiņā zvaigznīti;
Es spīdēšu spožāk un spožāki!
Tad viņa ies. —

Un es jutīšu — — vēl palicies
Viens maziņš sarkans laukumiņš mirdz
Uz dzisušās sirds. —

BRAUCIENS

Ak, cik karsts bij dienas tvaiks,
Ak, cik vēsa pusnakstiņa!
Pašā smilgas galiņā
Pamirdz spoža asariņa.

Vaļā risis kamoliņš;
Steigta — beigta dzīves dziņa...
Rokā vēl mazs gabaliņš
Sarkanota dzīpariņa.

Gurdie pirksti ļauj tam krist,
Negrib steigties vairs pēc viņa,
Atbrauc savos ratiņos,
Aizved mani, pasaciņa!

Melnais krauklis priekšā jūgts,
Nav jau daudz tā vezumiņa!
Vienā zelta kalumā
Katrā kājā pakaviņa.

Tālos gaisa klajumos
Aizslīd mēness pusripiņa...
Ietin savos mākoņos,
Ietin mani, debestiņa!

Ak, cik karsts bij dienas tvaiks,
Ak, cik vēsa pusnaksniņa!
Smilgas galā rasa mirdz,
Būs tik vien par mani miņa.

AIZMIRSTĪBA

Nāk aizmirstība, izstiepusi rokas,
Ap viņām vijas rudens staipekņi,
Plūst miglas platumā tai drēbju krokas,
No vīlēm vēdinājas putekļi,
Nāk aizmirstība, izstiepusi rokas.

Tu gaidījis gan nebiji šo viesi,
Kas atnākusi tevi skavās slēgt!
Kur nu no viņas vairs tu projām iesi?
Kur tu no viņas acīm spētu bēgt?
Tu gaidījis gan nebiji šo viesi.

Tā noliecas pār tavu sirdi lēnām
Un klāj uz krūts tev savu plīvuru,
Kas audināts iz netveramām ēnām
Un plandās tauriņspārnu vieglumu.
Tā noliecas pār tavu sirdi lēnām.

Tā tevi izrotā viscaur un cauri,
Ap kājām, rokām līku loču pīns
Tev stiepjas, tavu domu zaļie lauri
Un tavu sapņu sarkanlapots vīns,
Tā tevi izrotā viscaur un cauri.

Balts mākonītis — kronīts tev uz galvas,
Tas ņemts no noziedējšas pienešas,
Pat putēdamas vieglāk nekā spalvas
Visapkārt spožas, baltas plāksnītes,
Balts mākonītis — kronīts tev uz galvas.

Un veļu pelni vēsā zelta traukā.
Tai ir priekš taviem karstiem sirdspukstiem
Ar pilnām saujām viņa grābj tos laukā,
Tu bieži apbirdināts tiec ar tiem
Rimst sirds no veļu pelniem vēsā traukā.

Nu dusi saldi aizmirstības snaudos,
Nu kuplos, zaļos vīnos aizmiedzi,
Nu sapņo ilgi sarkanzelta audos,
Kas esi, bijī — mūžam nemini,
Nu dusi saldi aizmirstības snaudos!

JAUNIE ARGONAUTI

DZIMTENĒ

Bezdelīga, lidotāja,
Aizskrējusi pasaulē,
Atkal atgriežas, kur mājas
Veco drupu paspārnē, —
Dzimtenē.

Bite dienu nestāv stropā,
Bitei ziedi jāmeklē,
Vakarā ar visām kopā
Pārnāk atkal savmalē —
Dzimtenē.

Bite pati piekususi,
Iemieg medus kārītē,
Bet pa miegiem klusi, klusi
San vēl sīkā balsīte —
Dzimtenē.

Upē viļņi vējā ceļas.
Pārplūst pāri krastmalē,
Viļņi, lai cik tālu veļas,
Aizplūst atkal upītē —
Dzimtenē.

Kokam zari plati plešas,
Cits pret citu sadursmē,
Saknes saknēm netop svešas,

Visas vienā zemītē —
Dzimtenē.

Kokam zarus vētra sita,
Vētra — zaru pamāte;
Citi lūza, citi krita
Kad tik paliek galotne:
Dzimtene.

Kad tik paliek galotnīte,
Kur var atskriet dvēselīte,
Piekususi bārenīte,
Žāvēt spārnus saulītē —
Dzimtenē.

DZĪVĪBAS SARDZE

Tā nava nāve, bet atdusa:
Gultā no ledus kristāla
Zem balta sniega apsega
Guļ ziema uz pārslīņu spilvena:
Zem galvas rudizaļš pagalvis,
Palikts nākošais ziedonis,
Bet tumšā sēra lakatā
Sēd kājgalā bijušā vasara.

Tā nava nāve, bet cerība:
Kaut zemei puķes atņemtas,
Pie debesīm zvaigznes paliekas,
Tās ne nozied, ne piekūst, ne guļ!

Tur spožiem spriguliem Kūlēji kuļ,
Tur debesu Lauva krata krēpes,
Pie Greizajiem Ratiem vizuļo rēpes,
Kas aizripo tālu mūžībā.

Tā nava nāve, bet dzīvība:
Kādi spēki briest dziļumā —
Kāda laime mīt tālumā —
Ko nākotne auž,
Viņa neizpauž —
Lielās zvaigžņu acis atpletusi,
Ledus pirkstu pie lūpām pielikusi,
Ziema cieš klusi — —

APRAKTA MANTA

Tur lauka pele pāri skrien,
Tik aklais kurmis saredz vien,
Kur zemes bites kambarīts,
Aiz dzeloņu bultām aizdarīts,
Guļ paslēpts zemes ejās.

Iekš balta vaska pagraba
Tur zudušā pērnā vasara
Guļ, saldā medū pārvērsta,
Un sūnu kanniņās lejas!

Ja meklē — dzīve kur palika?
Tu rodi: tā darbā pārvērsta!

VISS PLŪST

Viss rit un netverami garām plūst,
Un nav nekā, kas būtu paliekošs,
Un, lai cik stipris liekas un cik drošs,
Ar laiku katris lepnums pīšļos grūst.

Un katris dzīves spilgtums pelēks kļūst,
Kas šķietas paliekošs, tas nav vairs košs,
Pat dzidrais ūdens, ja nav aizplūstošs,
Zem platām rožu lapām staignī pūst.

Mums atliek tikai ritmam pievienoties
Un līdz ar lielo straumi projām doties,
Jo dzīve paliek mūžam negatava.

Un rūgtā atzīšanā nežēloties —
Ja arī pastāvības pašas nava.
Un katrai dienai pastāvība sava.

ZEM CITA DEBESS LOKA

Lai izsamistu, lai gaustos vai bārtos,
Laiks mūžam bijušo neatkārtos,
Mēs ieejam vienmēr jaunos vārtos.

Lai rudens lapas trūdina,
Lai lietus zemi rūdina,
Lai ziema aizmirstībā gremdē,
Lai ziedons nīkstošus veidus dzemdē.

Tik nespēj laika visspēcīgā roka
Raut zemē lapas no atmiņas koka,
Tas zaļo zem cita debess loka.

AK, NAKTS NAV DUSA!

Kad tumsas tinums attinas,
Pa Visumu bez apstājas
Rit darbošanās klusa,
Ak, nakts nav dusa:
Vēl miegā vilņi krastu grauž.

Un sirmai laika māmiņai,
Viscauru dienu audušai,
Vēl roka neapkusa. —
Ak, nakts nav dusa:
Tā savus audus tālāk auž.

Viss, kas vien pārciests, pārdzīvots,
Top sirdī atkal saskaņots,
Kad dienas troksnis klusa,
Ak, nakts nav dusa:
Tā melodijas vienmēr gauž.

Un, kas jau atmests, neticams,
Tev rādās atkal iespējams,
Kad sāpes asrās kusa, —
Ak, nakts nav dusa:

No jauna spēks sev ceļu lauž!

EGLE

Sen jau vēji apklusuši,
Tikai egle vien vēl šņāc...
Dzīve, sen tu aizgājusi,
Ko tu vēlreiz nāc?

Egle, smaga, pielijusi,
Vēju lauzta, piekususi,
Klus —
Apdeguši, brūni gali,
Zari — izkaltuši skali,
Aizgriezusies, noslēgusies,
Savā tumsā satinusies,
Dus...

Sirds, cik gausi tavi puksti
Ko bez atlaidas vēl čuksti?
Vai vēl jauna, zaļa kļūsi?
Vai vēl pavasaru gūsi?
«Sāc!»

IKDIENAS SPĀRNI

Ikdienā arī ir zelts,
Tik atroci!

Ikdienas vaigam priekšā
Pelēki plīvuri.

Ikdiena gaida:
«Ej spožumu atsedzi!»

Ikdienai arī ir mīklas,
Kam nemini?

Ikdiena liekas tev sīka
Un ārdiena liela.

Sīkā ikdiena pati
Ir lieluma viela.

Ikdienu uzskatot, redzi:
Tik lūžņi un sārņi!

Meklē vien dziļāk, un izaugs
Tev meklējot spārni.

ZIEDONVĒTRA

Sirds, vai tu jau izdzisusi
It kā vakarblāzma sniegā?
Sirds, vai tu jau apklususi
It kā liesma pelnu miegā?

Vecie zvēri, vecie sapņi
Izkūst līdz ar ziemas sniegu,
Atkal ilgas, jaunas, saldas,
Zog no pagalvja tev miegu.

Pārdzīvotām čaulām cauri
Jauni, zaļi asni spraucas...
Viena dvēsele ar otru
Sen jau, sen vairs nesaucas —

Ārā ziedoņvētra ceļas,
Nama durvīs iekšā spriežas,
Skanot izber smieklu krusu,
Dejodama riņķī griežas.

Nomeklē man visu sirdi,
Kur tā justu vēl pa vecam,
Lai to dzīvei atkal dotu
It kā jaunu zvaigzni lecam.

Ārā! projām! nebeidzami
Kalnā, lejā ceļi lokās.
Ārā, projām, līdz ar vētru
Visa pasaule man rokās!

DZĪVES ATSLĒGA

Spēks grib būt, un spēks grib nebūt
Asins plok un augšā traucas —
Atkusnī un atkal salā
Smalkas trīsas gaisā viļņo,
Bālās miglas klīst un saistās,
Saulrietā pie debess mirgo
Tūkstots rožu kristāliņu;
Rītos spēks no debess prasa
Dzīves zelta atslēdziņu.

Debess teic: «Ej meklē viņu!
Meklē augšā, meklē dzelmē;
Meklē to aiz koku mizām,
Meklē brūnos pūpoliņos,
Meklē dvēšles pagrabiņos,
Zilu acu ūdentiņos,
Karstu vaigu uguntiņos.
Meklē, meklē meklēdama
Dzīves zelta atslēdziņu!»

Saule auda, mēness pauda,
Lietiņš liegi pāri lija,
Zvaigznes klusi pasacīja,
Kur tā bija.

NĀKOTNES SAPNIS

Sarkani kvēlā godībā
Saule grimst vakarā:

Bijušais piepildīts!
Kas nāks — vēl nesacīts;
Tik it kā sapnis, zīmēta
No nākotnes pirksta galiņa,
Pie rožainā vakardebeša
Zaļgani bālā spožumā
Jaun-mēneša maliņa:
Sapnis, brīnišķīgi maigs,
Nākošais laiks!

TAS VĀRDS

Tas vārds, tas pats par sevi skan!
Ne kokļu valdzinošās spēles,
Ne lakstīgalu viju mēles,
Neviena skaņa neskan tā
Kā brīvība!

Tas vārds, tas pats par sevi zied!
Lai būtu dārzs, lai būtu pļava,
Nevienā tādas puķes nava,
Kas ziedētu tik brīnišķa
Kā brīvība!

Tas vārds, tas pats par sevi deg!
Ne ogles, slēptas pelnu kvēlēs,
Ne liesmas, izpletušās mēlēs,
Vēl nedeg tādā karstumā
Kā brīvība!

Tas vārds, tas pats par sevi spīd!
Par visu saules zeltojumu,
Par mēness bālo burvīgumu,
Par visām zvaigznēm spožāka
Spīd brīvība!

DEBESS KALĒJS

Lūst brīc un brāc!
Un šņāc un krāc!
Kas trokšņus no debešiem raida?
Vai pērkons saules kroni kaļ?
Vai dos viņš tautai to atpakaļ,
Kas gadu simteņiem gaida?

Un vētra sten,
Un plēšas dzen,
Tiek uguns augstāk kurta!
Kad sakaisis viss debess jums,
Kūst nostu važu iekalums,
Tiek tauta vaļā burta.

Vai riets, vai rīts?
Visiem uguns vīts
Deg, oglēm Daugavā birstam:
Kā jaunas zvaigznes izkaltas
Mirdz spožas atmiņnagliņas
Tam pagātnes sājju šķirstam.

Līst degošs sērs,
Šķīst zibens zvērs,
Viss apvārsnis virmo pilns kvēpu.
Kaļ spožu Lāčplēsim atslēgu,
Kaļ jaunu Spīdolai dimantu,
Kaļ Imantam saliekto šķēpu.

Gaiss pašķiras
Un izplešas
Kā zila puķe iz svelmes!
Viss debess atspīd safīrzils:
Kāpj augšup senā teiku pils
Iz gadu simteņu dzelmes.

Bet jods vēl cer
Un tumsu ber
Ar melnu līķa cimdu,
Viņš tautas kroni grib izārdīt
Un viņas bērnus atpakaļ dzīt
Uz mūžīgu tumsas trimdu.

Bet saules rīts,
Reiz izcīnīts,
Spēs tumsas pūķi nāvēt:
Jums, pārkoņbrūnās ietērtiem,
Kā modriem gaismas pilssargiem
Būs augstā tornī stāvēt.

TĀLREĢE

Kaut ar man circenīša acu nava,
Ko izšķirt visas tumsas līnijas,
Kad vaļā veras debess paslēptava
Un zvaigznes nāk un iet, un satiekas,
Es redzu, dabai burtu rinda sava,
Kas gaisos un kas viļņos krustojas:
Vējš iznēsā tās burvju grāmatiņu
Kā bite kājās vaska gabaliņu.

Lai arī mani dēvē, ka es nelga,
Es tomēr saredzu, ko citi ne!
Kur citiem cietzeme, man jūras selga,
Es vienmēr dzīvoju kā ekstāzē:
Drīz smieklos saulaina, drīz asrās velga,
Iz asām degvielām man dvēsele,
Tā, savas nevaldāmas dziņas stumta,
Kā liesmas izplešas virs plāna jumta.

Es jūtu: notikumi kopā krājas,
Laiks ir tik smags, ka grib vai pušu lūst,
Un sēra dzeltenums uz debess klājas
Un, zilās mākoņpuķes mākdams, dūst;
Smags negaiss zemu lejup nokarājas,
Kaut vēl nevienas piles neizplūst, —
Plats zibens tik pie apvāršņa sāk rūsot
Kā pilna dvēsle, kas grib pāri kūstot.

Un pašā naktī man ir jāuzmostas,
Pirms vaļā veras gaismas plakstieņi,

Kā zemei, ietītai no karstas jostas,
Ap mani kvēlo lieli apvāršņi;
Uz augstiem svētkiem manas ēkas postas,
Un visi vārti vaļā atvērti:
Es redzu nākam tautu pavasari!
Un man ir rokā pirmie palmu zari!

JAUNIE ARGONAUTI

Teikas tēlo argonautu
Senpasaules varoņtautu,
Visās briesmās iekšā rautu:

Tautas likteņglabātāja,
Zelta āda viņiem māja!
To tie briesmās meklēt gāja:

Pāri jūrām, pāri tālēm,
Pāri sniegiem, ledus gālēm,
Nakšu tumsām, dienas bālēm.

Teiku tēli izbāl bāli;
Atkal jauni ideāli
Velk uz citu jaunu tāli.

Kuģus rīkojam jau redzam,
Jaunus karogus mēs sedzam,
Atkal jaunas zvaigznes dedzam:

Arī mēs pēc zelta ādas
Braucam — kas mums sapņos rādās
Katram laikam vajag tādas!

Braucam pāri jūrām, tālēm,
Pāri sniegiem, ledus gālēm,
Nakšu tumsām, dienas bālēm.

Vētru bīties kā lai ejam?
Briesmas? mēs par briesmām smejam,
Paši mēs tās uzmeklējam.

Vecā, niknā Haribdija
Sarga visu to, kas bija,
Un, kas būs, — tā visu rija.

Viņas šausmu meža Skila
Rīkli ver un žaunas cilā,
Vēl tai zobi nenodila. —

Briesmās ejam, briesmu smejam,
Paši mēs jau vētru nesam,
Paši mēs jau vētra esam!

Pāri jūrām, pāri tālēm,
Pāri sniegiem, ledus gālēm,
Nakšu tumsām, dienas bālēm.

Un, lai ar pie pusnakts pola,

Arī mūs ved Kolumb-ola, —
Cīņa uzvaru mums sola.

Lai tā ar mūs bojā rautu,
Prieks ir būt par argonautu
Mūžam nemirstīgo tautu.